

PÄIVÄKOTIEN SUUNNITTELUOHJE

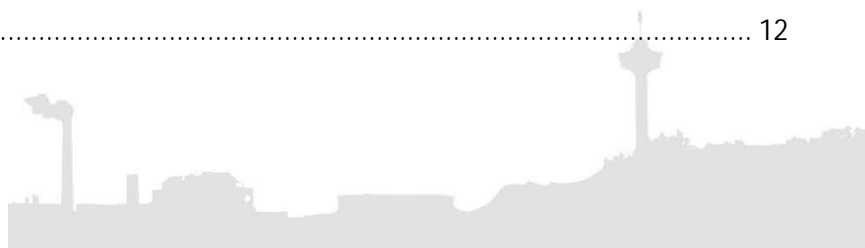
2023

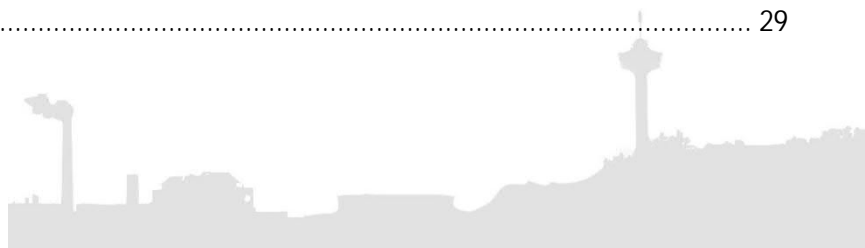
Sisällys

1	LÄHTÖKOHDAT	4
1.1	Muita ohjeita:	4
1.2	Yhteyshenkilöt	4
1.2.1	Sivistyspalvelut	5
1.2.2	Varhaiskasvatus	5
1.2.3	ICT - asiat, konsernipalveluyksikkö (Monetra).....	5
1.2.4	Pirkanmaan Voimia Oy.....	5
1.2.5	Kiinteistöt, tilat ja asuntopoliittika - palveluryhmä.....	5
1.2.6	Tampereen Tilapalvelut Oy	5
1.2.7	Pirkanmaan pelastuslaitos.....	5
1.2.8	Työsuojelu	5
1.2.9	Terveydensuojelu.....	5
2	YLEISTÄ RAKENNUSHANKKEESTA	6
2.1	Hankkeen käynnistäminen	6
2.2	Pienet investoinnit	6
2.3	Isot investoinnit (perusparannushankkeet, uudisrakennukset, isot korjaus-/muutostyöt).....	6
2.3.1	Tarveselvitys.....	6
2.3.2	Hankesuunnitelma.....	6
2.3.3	Toteutussuunnittelu.....	7
2.3.4	Vaikutusten ennakoarviointi ja osallistaminen (koulut ja päiväkodit).....	7
2.3.5	Elinkaaren hiilijalanjälki.....	8
3	YLEISET OHJEET	9
3.1	Päiväkotirakennus.....	9
3.2	Akustiset vaatimukset	9
3.3	Henkilömäärät.....	10
3.4	Paloturvallisuudesta	10
3.5	Tilojen jäähdytystarve	10
3.6	Green Deal	10
3.7	Saattoliikenne, huolto- ja pysäköintitilat.....	10
3.7.1	Saattoliikenne ja henkilökunnan autopaikat	10
3.7.2	Saattoliikenteen autopaikat	11
3.7.3	Henkilökunnan autopaikat	11
3.7.4	Polkupyöräpaikat	12
3.7.5	Huolto.....	12

3.7.6	Muita huomioitavia asioita.....	12
3.8	Leikkipihat.....	12
3.8.1	Yleiset ohjeet	12
3.8.2	Pihan pinta-alavaatimus.....	12
3.8.3	Kulkureitit, pihan jäsentely ja välineet.....	13
3.8.4	Kasvillisuus ja pinnoitteet.....	13
3.8.5	Varjostus ja sadesuojat	13
3.8.6	Aidat ja portit.....	14
3.8.7	Pihavälineiden turvallisuus.....	14
3.8.8	Hulevesien hallinta.....	14
3.8.9	Liikennemelun huomiointi.....	15
3.9	Ulko-opasteet ja kello.....	15
3.10	Tupakointikielto	15
3.11	Pihavarusteet / minimivaatimukset.....	16
3.11.1	Pienet päiväkodit (2- 3 lapsiryhmää, koskee etenkin korjattavia kohteita).....	16
3.11.2	Keskikokoiset päiväkodit (>3 lapsiryhmää).....	16
3.11.3	Isot päiväkodit (4-5 tai enemmän lapsiryhmiä).....	16
3.11.4	Leikki- ja ulkoleikki- ja ulkokuntoilupaiikkojen omavalvontajärjestelmä.....	17
4	TOIMINNALLISET OHJEET	17
4.1	Esteetön oppimisympäristö.....	18
4.2	Iltakäyttö ja omatoimikäyttö	19
4.3	Päiväkodin tilat.....	19
4.3.1	Lapsiryhmien omat tilat	19
4.3.2	Päiväkodin yhteistilat.....	21
5	TILAVARUSTEET.....	23
5.1	Varusteet, yleistä	24
5.2	Märkäeteinen/tuulikaappi.....	24
5.3	Eteinen.....	25
5.4	Wc-pesuhuone	26
5.5	Erillis-wc ja inva-wc	27
5.6	Ryhmähuone 1 / ruokailu-askartelu.....	27
5.7	Ryhmähuone 2 / lepo-leikki.....	28
5.8	Pienryhmähuone.....	28
5.9	Aula / ruokasali	28
5.10	Sali.....	29

5.11	Monitoimitila 1	29
5.12	Monitoimitila 2	29
5.13	Pienkeittiö.....	30
5.14	Henkilökunnan tilat.....	30
5.14.1	Toimisto ja henkilökunnan työtilat	30
5.14.2	Sosiaali-tilat	30
5.14.3	Siivoustilat	31
5.14.4	Tekstiilihuoltotila	31
5.14.5	Varastot.....	32
5.14.6	Keittiötilat.....	32
5.14.7	Jätehuolto.....	32
5.14.8	Tilalukitus, -suojaus	32

1 LÄHTÖKOHDAT

Tämän päiväkotien suunnitteluohje täydentää Tampereen kaupungin rakennussuunnitteluohjetta. Tämä ohje määrittää Tampereen kaupungissa toimivien päiväkotien suunnittelussa noudatettavat toiminnalliset yleisohjeet sekä varustamisohjeet. Ohjeet tulee näin ollen ottaa huomioon myös muiden kuin kaupungin oman tuotannon ylläpitämien päiväkotien, kuten esim. ns. ostopalvelu- ja palvelusetelipäiväkotien suunnittelussa. Ohje mahdollistaa erilaisten pedagogisten toimintavaihtoehtojen toteuttamisen.

1.1 Muita ohjeita:

- Tämän suunnitteluohjeen liite / Päiväkotien suunnitteluohje / Akustiikka
- Tämän suunnitteluohjeen liite / Päiväkoti- ja koulupihojen suunnitteluohje (vihersuunnittelu)
- RT 103083 Päiväkotien suunnittelu
- RT 103085 Päiväkotien ja perusopetuksen tilat. Turvallisuuden suunnittelu
- RT 103084 Päiväkodin ja perusopetuksen tilat. Ulkotilojen suunnittelu
- Koulujen suunnitteluohje
- Siivous- ja huoltotilojen suunnitteluohje ja Puhtauspalveluiden ja siivottavuuden huomiot toimitilojen suunnitteluun / Pirkanmaan Voimia Oy
- Keittiöiden suunnitteluohjeet / Pirkanmaan Voimia Oy
- Elinkaarisuunnitteluohje / Tampereen Tilapalvelut Oy
- Hankintarajat / Tampereen kaupunki ja Tampereen Tilapalvelut Oy
- Tampereen kaupungin suunnitteluohjeet:
<https://tampereentilapalvelut.fi/materiaalipankki/suunnitteluohjeet/>
- Tampereen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma
- Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuusopas:
https://www.oph.fi/opetustoimen_turvallisuusopas/tukimateriaali/turvallisuuskansio-malli

1.2 Yhteyshenkilöt

Tampereen kaupungin Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka palveluryhmä ja Tampereen Tilapalvelut Oy vastaa palvelu- ja yhteistyösopimuksen mukaisesti kaupungin päiväkotien uudis - ja perusparannus- ja muutostyöhankeiden toteuttamisesta yhdessä palveluiden tilaajan ja päivähoidon edustajien kanssa. Kutakin hanketta varten kootaan oma hankeryhmänsä, joka koostuu pääsääntöisesti alla luetelluista yhteistyötahoista sekä kohteen suunnittelijoista. Pienten päiväkotirakennushankkeiden toteuttamisesta vastaa Tilapalvelut Oy:n päiväkotien isännöitsijä. Isojen, vähintään 1 000 000 euron investointihankkeiden toteuttamisesta vastaa tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka - palveluryhmän hankearkkitehti ja toteutusvaiheessa hankkeelle nimetty Tilapalvelut Oy:n projektipäällikkö Tampereen kaupungin ja Tampereen Tilapalvelut Oy:n palvelu- ja yhteistyösopimuksen mukaisesti.

1.2.1 Sivistyspalvelut

- koordinaattori Elina Kalliohaka (040 486 4918)

1.2.2 Varhaiskasvatus

- Varhaiskasvatusjohtaja Elli Rasimus (050 523 7386)
- Palvelupäälliköt etelä Tanja Moisala (040 485 6275)
länsi Pia Mikkola (050 468 2922)
itä Heli Rautanen (040 584 7692)
- päiväkodin johtaja ja muu henkilökunta tapauskohtaisesti

1.2.3 ICT - asiat, konsernipalveluyksikkö (Monetra)

- ICT-tukihenkilö Merja Nieminen (050 408 6371)

1.2.4 Pirkanmaan Voimia Oy

- tuotepäällikkö Elina Ahtiala-Huotari (050 464 8466)
- prosessiasiantuntija Elina Lahti (040 861 1252)
- palveluasiantuntija Matti Tanski (040 180 1620)

1.2.5 Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka - palveluryhmä

- hankearkkitehti tapauskohtaisesti
- kiinteistöpäällikkö Anni Andrejeff (040 630 9358)

1.2.6 Tampereen Tilapalvelut Oy

- hankkeen projektipäällikkö tapauskohtaisesti
- LVIA / lvi-asiantuntija Tapio Hyrkäs (040 704 3791)
Pekka Paterno (041 730 5490)
- S / sähköasiantuntija Juha Rautiainen (040 358 0702)
- rakenneasiantuntija Minna Suomela (044 486 3684)
- vastaava isännöitsijä Harri Mannonen (044 481 1640)
- ylläpitoasiantuntija Heidi Puustinen (040 806 3163)

1.2.7 Pirkanmaan pelastuslaitos

- palotarkastaja tapauskohtaisesti

1.2.8 Työsuojelu

- henkilöstöpäällikkö Satu Koski 040 801 6236

1.2.9 Terveysturvallisuus

- terveystarkastaja/ympäristöinsinööri tapauskohtaisesti
terveydensuojelu@tampere.fi

2 YLEISTÄ RAKENNUSHANKKEESTA

2.1 Hankkeen käynnistäminen

Rakentamishankkeiden käsittely toimitelmissä lähtee liikkeelle yleensä palveluverkon kehittämiseen liittyvistä selvityksistä, kiinteistöjen perusrakennustarpeesta tai muista tilajärjestelytarpeista. Ensimmäisessä vaiheessa hankkeesta laaditaan tarveselvitys, jonka hyväksyy asianomainen käyttäjälautakunta yli 1 miljoonan ja alle 10 miljoonan euron hankkeista. Yli 10 miljoonan euron hankkeet hyväksyy kaupunginhallitus. Nykyisin tavoitteena on, että tilatarpeita selvitetään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja useiden käyttäjälautakuntien hankkeiden tarveselvitys käsitellään kaupunginhallituksessa kuten muutkin tilahankkeeseen liittyvät asiakirjat. Tarveselvityksen jälkeen Kiinteistöt, tilat ja asuntopoliittika -palveluryhmä käynnistää hankkeen hankesuunnittelun, jonka myötä valmistuu hankesuunnitelma. Asunto- ja kiinteistölahtakunta hyväksyy hankesuunnitelman jatkosuunnittelun pohjaksi tilojen osalta. Käyttötaloudsvaikutusten osalta hankesuunnitelman hyväksyy toimivaltainen viranomaisn. Tämän jälkeen valmistellaan toteutussuunnitelma, jonka hyväksyy Asunto- ja kiinteistölahtakunta. Muihin asianomaisiin toimitelmiin toteutussuunnitelma voidaan viedä tiedoksi. Hyväksyttäväksi toteutussuunnitelma viedään muihin toimitelmiin vain siinä tapauksessa, että se poikkeaa oleellisesti hankesuunnitelmasta, esimerkiksi kustannusten noutua 10–15 % hankesuunnitelmasta.

2.2 Pienet investoinnit

Pieniä investointeja ovat lähtökohtaisesti alle yhden miljoonan euron hankkeet. Pienet investoinnit päätetään yhdessä Kiinteistöt, tilat ja asuntopoliittikkapalveluryhmän, Tampereen Tilapalvelut Oy:n ja toimialan yhteyshenkilöiden kanssa. Priorisointi ja seuraavana vuonna toteuttavat hankkeet esitetään elokuussa tilaseurantaryhmässä, joka hyväksyy ne. Hankkeita rakennuttaa Tampereen Tilapalvelut Oy. Hankkeista tehdään hankekortti, jossa työn sisältö, määrärahat, aikataulu ja väistötarpeet on kirjattuna.

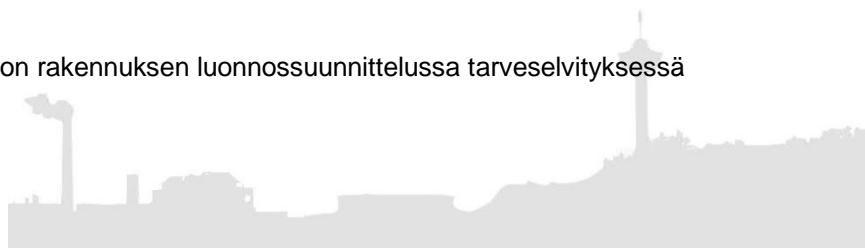
2.3 Isot investoinnit (perusrakennushankkeet, uudisrakennukset, isot korjaus-/muutostyöt)

2.3.1 Tarveselvitys

Yli yhden miljoonan euron investointihankkeista tehdään tarveselvitys, jossa mm. selvitetään olemassa olevan rakennuksen kuntotiedot, lapsimäärät, tulevat tarpeet, rakenteellinen kapasiteetti (tuleva lapsimäärä), hankkeen laajuus ja toiminnan sisältö. Tarveselvityksessä määritetään ja lukitaan hankkeen laajuus ja sisällön tavoitteet. Selvitetään myös asemakaavan ja rakennusluvan reunaehdot ja vaatimukset. Yli 1 miljoonan ja alle 10 miljoonan euron hankkeiden tarveselvitys hyväksytetään Sivistys- ja kulttuurilautakunnassa ja viedään tiedoksi Asunto- ja kiinteistölahtakuntaan. Yli 10 miljoonan euron hankkeet hyväksytetään kaupunginhallituksessa. Mikäli hankkeeseen liittyy muiden toimialojen tiloja (esimerkiksi suun terveydenhuollon tiloja), hanke hyväksytetään kaupunginhallituksessa. Talotekniikan asiantuntijat määrittelevät tarvesuunnitteluvaiheessa taloteknistenjärjestelmien tavoitteet.

2.3.2 Hankesuunnitelma

Hankesuunnitteluvaiheessa pääpaino on rakennuksen luonnossuunnittelussa tarveselvityksessä

määritetyn laajuuden, tilaohjelman ja reunaehtojen mukaisesti. Tarkennetaan myös mahdollisia rakennusluvan reunaehtoja (mm. mahdolliset rakennusvalvonnan ja pelastuslaitoksen ohjeistus, esteettömyysasiat). Hankesuunnitelma hyväksytetään Sivistys- ja kulttuurilautakunnassa ja Asunto- ja kiinteistölautakunnassa. Mikäli hankkeeseen liittyy muiden toimialojen tiloja, hanke hyväksytetään kaupunginhallituksessa.

Osa hankkeista edellyttää asemakaavamuutosta, jolloin tarveselvitystä ja hankesuunnittelua tehdään samanaikaisesti yhteistyössä asemakaavoituksen kanssa. Toteutussuunnittelua ei ilman hyviä perusteita käynnistetä ennen kuin hankkeella on voimassaoleva asemakaava. Talotekniikan asiantuntijat määrittelevät hankesuunnitteluvaiheessa talotekniset järjestelmäratkaisut ja sisäilmastoluokkatavoitteet.

2.3.3 Toteutussuunnittelu

Hyväksytyn hankesuunnitelman pohjalta käynnistetään kohteen toteutussuunnitteluvaihe. Rakennuksen tilaratkaisut, sijainti, hankkeen laajuus ja tekniset reunaehdot on päätetty jo hankesuunnitteluvaiheessa. Myös asemakaavalliset reunaehdot ja viranomaismääräykset on varmistettu tässä vaiheessa. Toteutussuunnitelma hyväksytetään Asunto- ja kiinteistölautakunnassa. Hyväksytyn toteutussuunnitelman jälkeen käynnistyy hankkeen työmaavaihe.

2.3.4 Vaikutusten ennakoarviointi ja osallistaminen (koulut ja päiväkodit)

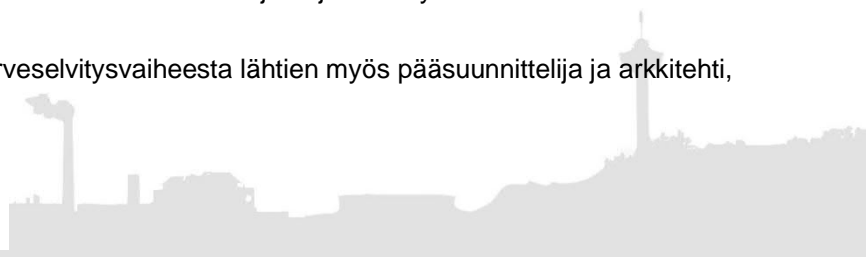
Lapsivaikutusten ennakoarviointi tehdään tarveselvityksen yhteydessä.

Päiväkoti- ja kouluverkkoselvityksessä on osallistettu oppilaita ja huoltajia. Päiväkoti- ja koulurakentamisessa noudatetaan päiväkotien ja koulujen suunnitteluohjetta. Koulujen suunnitteluohjeen tekovaiheessa on osallistettu rakennushankkeissa mukana olevat osapuolet: varhaiskasvatus, perusopetus, sotepalvelut, nuoriso- ja liikuntapalvelut, työsuojelu, Pirkanmaan Voimia Oy, pelastuslaitos, ympäristönsuojelu, Tampereen Tilapalvelut Oy, Tampereen Infra (piha-alueet). Suunnitteluohjeessa on huomioitu koulujen osalta perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa esitetyt vaatimukset tiloille (OPS 2014, luku 4.3) sekä varhaiskasvatusalain vaatimukset tiloihin liittyen on huomioitu: varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen, lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Kaikissa päiväkotien ja koulujen rakennushankkeissa ovat mukana opetusjohtaja ja rehtori / palvelupäällikkö ja päiväkodin johtaja tarveselvitysselvitysvaiheen alusta alkaen. He pystyvät huomioimaan toiminnan ja pedagogiikan vaatimuksia tilojen suhteen. Osallistaminen on osa päiväkodin johtajan ja koulun rehtorin perustyötä. Rehtori / päiväkodin johtaja osallistaa sekä henkilöstöä että oppilaita / lapsia ja huoltajia suunnittelu- ja rakennusvaiheissa. Lasten osallistaminen mahdollistetaan oppilaille ja lapsille sopivalla ja ymmärrettävällä tavalla, kuten kuvien ja toiminnallisten menetelmien avulla. Lasten ja oppilaiden osallisuus ovat varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toimintakulttuurin keskiössä.

Osallistaminen kuuluu päiväkotien ja koulujen kehittämiseen, koskee se pedagogiikkaa, oppimisympäristöjä tai toiminnan kehittämistä. Osallistamisessa esiin nousseita asioita huomioidaan suunnittelussa. Kaikessa suunnittelussa on kuitenkin otettava huomioon kaupungin aiemmat strategiset päätökset ja taloudelliset resurssit. Suunnittelua määrittävät ja ohjaavat myös olennaiset tekniset ratkaisut sekä kaavamääräykset.

Suunnitteluprosessissa on mukana tarveselvitysvaiheesta lähtien myös pääsuunnittelija ja arkkitehti,

jonka rooli kokonaisuuden hallinnassa ja käyttäjien kuulemisessa on merkittävä. Suunnitteluvaiheessa pääsuunnittelija osallistaa käyttäjiä tilojen ja niiden toiminnallisuuteen ja työturvallisuuteen liittyvien yksityiskohtien osalta. Suunnitteluun liittyvä osallistaminen sisältyy käytettävän konsultin kokonaispalkkioon ja on siten osa normaalia suunnitteluprosessia. Pääsuunnittelijan rooli ja vastuut hankkeessa on määritetty maankäyttö- ja rakennuslaissa.

Perusopetuksen / varhaiskasvatuksen työsuojeluvaltuutettu osallistuu kohteen suunnitteluun jo tarveselvitysvaiheesta lähtien yhtenä käyttäjän edustajana. Liikuntapalveluista mukana on sisäliikuntapaikoista vastaava liikuntapäällikkö, joka ottaa kantaa liikuntaan liittyviin tiloihin sekä iltakäytön toiminnallisiin vaatimuksiin. Kouluterveys- ja oppilashuollon edustajat ovat mukana tarveselvitysvaiheesta alkaen, kuten myöskin kaupungin palvelurakennuksien ruokahuollosta ja puhtaanapidosta vastaava Pirkanmaan Voimia Oy:n edustaja. Ateria- ja puhtauspalveluiden loppukäyttäjää rakennushankkeissa edustavat Pirkanmaan Voimia Oy:n palveluasiantuntijat sekä palvelutuotannon esihenkilöt.

Pirkanmaan Voimia Oy määrittää ruokasalin, keittiön ja siivoustilojen tilojen reunaehdot sekä ottaa kantaa kohteiden siivottavuuteen. Kohteiden tekniset reunaehdot määrittävät Tampereen Tilapalvelut Oy:n asiantuntijat.

Osa hankkeista edellyttää asemakaavamuutosta. Asemakaavahankkeissa osallisilla on mahdollisuus ottaa kantaa suunnitelmiin. Osallisia ovat maankäyttö- ja rakennuslain mukaan: alueen maanomistajat, he joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa ja viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnitelmassa käsitellään. Olipa kyseessä liikeyritys, yksityinen ihminen, yhdistys tai jokin muu yhteisö, kaikki voivat olla osallisia kaavan laatimiseen. Osallisella tulee maankäyttö- ja rakennuslain mukaan olla mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja ennen kaikkea lausua mielipiteensä asiasta, mielellään jo työn alkuvaiheessa.

Vuonna 2022 valmistui käsikirja, missä osallistamisen prosessia avataan päiväkodin johtajille ja rehtoreille. Käsikirjassa kerrotaan missä vaiheessa ja keitä osallistetaan, annetaan esimerkkejä, miten voidaan osallistaa ja miten asia dokumentoidaan. Lisäksi avataan rakennushankkeiden eteneminen päätöksenteossa. Huomioitavaa on, että osallistamisen tavat vaihtelevat jatkossakin eri rakennushankkeissa.

Vuonna 2022 on otettu käyttöön malli, jossa kerätään palautetta valmistuneista (vähintään noin vuoden käytössä olleista) kohteista käyttäjiltä, asiakkailta ja ylläpidolta. Kyselyistä saadaan tietoa mm. osallistamisen toteutumisesta. Kyselyt tulevat olemaan osa prosessia. Vastausten perusteella kehitetään edelleen toimintaa ja käytänteitä rakennushankkeissa.

Hankesuunnitteluvaiheessa pidetään pääsuunnittelijan johdolla erilliset käyttäjäpalaverit, joiden perusteella suunnitelmia tarkennetaan käyttäjien toiveiden mukaisiksi ja samalla huomioidaan alueen erityistarpeet.

2.3.5 Elinkaaren hiilijalanjälki

Tampereen kaupungin perusparannus ja uudisrakennuksista lasketaan tarve- ja hankesuunnitteluvaiheessa elinkaaren hiilijalanjälki. Kohdekohtaisesti ja tarvittaessa tehdään vertailevat laskelmat vaihtoehdoista ja määritetään tavoitteet hiilijalanjäljelle. Toteutusvaiheessa laskelma päivitetään.

3 YLEISET OHJEET

3.1 Päiväkotirakennus

Päiväkotirakennuksen tilat ja tilantarve on määritelty hankekohtaisessa tilaohjelmassa. Päiväkotiryhmien omat tilat pyritään jaottelemaan kahden ryhmän yhteisiin kotialue tiloihin. Tilojen tulee mahdollistaa pienryhmä (7-10 lasta) ja suurryhmätoiminta (max 24 lasta). Päiväkodin yhteistilat ovat kaikkien lapsiryhmien yhteiskäytössä ja toisaalta yhä useammin, myös talon ulkopuolelta tulevien iltakäytössä. Iltakäytössä olevien tilojen rajaaminen on näin ollen otettava huomioon tilasuunnittelussa, kulunvalvonnassa, kaikissa alueen lukituksissa (ovet, kaapit, poistumistielukitus jne), ovien avautumissuunnissa ja pelastussuunnittelussa. Rakennuksen aulatilaa käytetään talon isompien lasten yhteisenä ruokailutilana ja monitoimitilana. Tavoitteena on, että kaikkia tiloja voidaan vuokrata ulkopuoliseen käyttöön. Selkeät iltakäytön tilat ovat kuitenkin sali, ruokasali ja pienkeittiö. Naulakko- / naulakkotila sijoitetaan iltakäytön sisäänkäynnin läheisyyteen. Naulakko ei saa kaventaa poistumistielevyyttä. Iltakäytön rajat merkitään selkeästi pohjapiirustuksiin jo hankesuunnitteluvaiheessa.

Toimintatiloissa hyötyalaa (tilaohjelma-ala) tarvitaan vähintään 7 h² tilapaikkaa kohden. Pinta-alaan ei lasketa vain henkilökunnan käyttöön tarkoitettuja tiloja kuten esimerkiksi työtiloja, puku- ja pesutiloja, eikä keittiötiloja. Pinta-alat tarkistetaan tapauskohtaisesti.

Päiväkoti yhdistetään nykyään yhä useammin esi- ja alkuopetuksen (0-2-luokat) kanssa ns. pienten lasten yksiköksi. Päiväkoteja rakennetaan myös isomman koulurakennuksen kiinteään yhteyteen (alakoulut, yhtenäiskoulut). Näissä ratkaisuissa kaikki käyttäjät hyödyntävät rakennuksen yhteisiä tiloja (mm. ruokasali, liikuntasali, henkilökunnan tilat). Tilat ja rakenteet suunnitellaan siten, että ne on mahdollista ottaa koulu- tai päiväkotikäyttöön tai ilman merkittäviä tilamuutoksia (sisäinen muuntojousto).

Valaistustasojen tulee olla voimassa olevan standardin sekä rakennussuunnitteluohjeen ja sen liitteiden mukaiset. Valaistuksen suunnittelussa huomioida tilakohtaisesti niissä tapahtuvien eri toimintojen vaatima valaistuksen säädettävyyden sekä mahdollistetaan energiansäästö.

Rakennuksen ikkunoiden ulkopintojen pesussa tulee pystyä käyttämään nostolaitetta, jos pesua ei muilla keinoilla ole mahdollista tehdä.

Koulun tiloissa noudatetaan erillistä koulujen suunnitteluohjetta.

3.2 Akustiset vaatimukset

Päiväkotien akustiikan vaatimukset, katso akustinen ohje.

Kaikkien tilojen ja rakenteiden suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huolehtia mahdollisimman hyvästä äänenvaimennuksesta ja tilojen välisestä äänieristyksestä. Käyttötiloissa tulee lähtökohtaisesti olla akustoitua pintaa 110 % tilan lattiapinta-alasta. Vaimennuslevyt asennetaan koko sisäkaton alueelle sekä seinille tarvittavassa laajuudessa. Pinnat tulee olla kestäviä ja helposti siivottavissa. Tekniset vaatimukset, katso rakennussuunnitteluohje. Pääsääntöisesti hankkeissa tilataan akustista suunnittelua

toteutussuunnitteluvaiheessa. Pienissä yksiköissä päätös tehdään tapauskohtaisesti. Pystyphinnoille asennettavissa akustiikkalevyissä, joita käytetään myös kiinnityspintoina, tulee varmistaa, että mineraalivillakuituja ei irtoa ja leviä huoneilmaan levyjen mahdollisten vaurioiden myötä. Mikäli levyjä sijoitetaan ruokasaleissa seinien alaosaan, tulee varmistua niiden kestävydestä ja puhdistettavuudesta.

3.3 Henkilömäärät

Tilojen henkilömäärien mitoitus tehdään tarveselvityksen ja LVI-suunnitteluohjeen mukaisesti huomioiden eri tilojen käyttötarkoitukset. Pohjapiirustuksiin (arkkitehti- ja iv-piirustukset) tulee merkitä tilaa käyttävä henkilömäärä (suunniteltu maksimimäärä). Ryhmätilojen oven pieleen asennetaan kyltti, jossa mainittu tilan ilmanvaihdon sallima maksimi henkilömäärä. Salien (kokoontumistilojen) osalta määritetään maksimihenkilömäärä.

3.4 Paloturvallisuudesta

Sisusteiden turvallisuus huomioidaan. Poistumisteille ei suunnitella liukuovia. Alkusammutuskalusto täytyy olla myös iltakäyttäjien käytettävissä. Alkusammutusvälineistöön tulisi sijoittaa jauhesammuttimien rinnalle esim. vaahtonestesammuttimia ja co2 sammuttimia. Pääsuunnittelija käy viranomaisneuvottelut suunnitteluvaiheissa.

3.5 Tilojen jäähdytystarve

Olosuhdesimulointi tehdään Tampereen Tilapalvelut Oy:n elinkaarisuunnitteluohjetta noudattaen. Toimialan (varhaiskasvatus) linjauksien mukaiset kesäpäivystävät päiväkodit varustetaan koneellisella jäähdytyksellä. Päiväkodin tiloja palveleva ilmastointikone varustetaan jäähdytyspatterilla, tarkemmat tekniset ohjeet on esitetty LVI:n suunnitteluohjeessa.

3.6 Green Deal

Leikkikenttävälineet ja kalusteet:

Tampereen kaupunki on allekirjoittanut green deal -sopimuksen, jonka tarkoituksena on vähentää haitallisia aineita varhaiskasvatuksen ympäristössä ja vähentää lasten kokonaiskemikaalialitistumista. Green dealin kriteerit tulee huomioida, kun suunnitellaan päiväkodin pihaa ja siihen liittyviä hankintoja. Päiväkodin pihasuunnittelussa käytetään green dealin kriteerit täyttäviä leikkikenttävälineitä ja kalusteita aina kun mahdollista. Suunnittelija varmistaa toimittajilta, mitkä tuotteet ovat green dealin kriteerien mukaisia. Green dealin kriteerit: <https://www.hankintakeino.fi/fi/materiaalipankki/ulkoleikkivalineet-ja-kalusteet-green-deal-kriteerit>

Lisätiedot green dealista: Enni Leppälä, Tampereen kaupunki, hallintoyksikkö (enni.leppala@tampere.fi)

3.7 Saattoliikenne, huolto- ja pysäköintitilat

3.7.1 Saattoliikenne ja henkilökunnan autopaikat

Saatto- ja henkilökunnan autopaikkojen lukumäärä määritetään esiselvitys- ja/tai

tarvesuunnitteluvaiheessa. Mitoituksen lähtökohtana toimii Tampereen kaupungin pysäköintipolitiikka. Paikkamäärä riippuu tontin sijainnista. Mikäli tontilla on voimassaoleva asemakaava, noudatetaan sitä. Autopaikat sijoitetaan lähtökohtaisesti päiväkodin tontille. Valtaosa päiväkotien tonteista sijoittuu valmiin kaupunkirakenteen sisälle ja yleensä niiden koko kasvaneisiin tarpeisiin nähden on pieni. Tästä syystä suunnittelun painopiste on toiminnan suunnittelussa: ensin varmistetaan rakennuksen optimaalinen sijainti ja koko tontilla sekä piha-alueiden riittävyys. Jäljelle jäävälle tontin osalle suunnitellaan autopaikat. Ääritapauksessa ydinkeskustan alueella tiiviissä kaupunkirakenteessa on mahdollista, että saatto- tai autopaikkoja ei pystytä järjestämään tontille, jolloin joudutaan hyödyntämään viereistä katualuetta. Edellä mainitussa tilanteessa saattoliikenteen turvallisuus tulee varmistaa yhteistyössä yleisten alueiden suunnittelun kanssa. Rakenteellista pysäköintiä päiväkodille ja koululle ei suunnitella. Pysäköintialue suunnitellaan, mikäli tontti ja sijainti sen mahdollistavat, läpiajettavaksi.

3.7.2 Saattoliikenteen autopaikat

- keskustan, aluekeskusten ja alakeskusten kävelyvyöhykkeellä sekä tehokkaan joukkoliikenteen vyöhykkeen läheisyydessä (etäisyys noin 300m runkolinjasta), minimipaikkamäärä on yksi autopaikka per lapsiryhmä tai esiopetusryhmä
- muilla alueilla, joissa julkisen liikenteen kulkutiheys on alempi tai saavutettavuus on muuten heikompi: autopaikkoja varataan kaksi per lapsiryhmä tai esiopetusryhmä
- saattoliikenteen paikat merkitään tontille liikennemerkein: aikarajoitus pysäköinnille aamu- ja iltapäivälle 30min. Paikat ja aikarajoituksen kellonajat päätetään suunnitteluvaiheessa
- reitti saattopaikoita rakennukseen tulee olla turvallinen, pysäköintiruudun välittömään läheisyyteen sijoitetaan autoliikenteeltä selkeästi erotettu kävelyreitti
- saattoliikenne voidaan myös järjestää hankekohtaisesti rakennuksen sijoituspaikan mukaan esimerkiksi seuraavilla tavoilla:
 - sallitaan liikennemerkillä rajoitettu pysäköinti hiljaisen kadun varteen tai kadun reunan levennykseen. Asiasta sovitaan erikseen kaupungin katusuunnittelijoiden kanssa
 - käytetään asemakaavan mukaista LP(A)-aluetta, mikäli sellainen on varattu päiväkotitontin välittömään läheisyyteen
- tontille suunnitellaan vähintään yksi inva-mitoitettu autopaikka sisäänkäynnin läheisyyteen. Autopaikalta tulee olla esteetön yhteys rakennuksen sisätiloihin. Kohdekohtaiset ratkaisut ja paikkamäärä hyväksytetään kaupungin esteettömyystoimikunnalla

3.7.3 Henkilökunnan autopaikat

- ydinkeskustan, aluekeskusten ja alakeskusten kävelyvyöhykkeellä sekä tehokkaan joukkoliikenteen vyöhykkeen läheisyydessä (etäisyys noin 300m runkolinjasta), minimipaikkamäärä on kaksi
- muilla alueilla, joissa julkisen liikenteen kulkutiheys on alempi tai saavutettavuus on muuten heikompi: autopaikkamäärä määritetään kohdekohtaisesti. Minimipaikkamäärä on kaksi
- osalla kouluista on tarve väliaikaisille autopaikoille (liikkuvat työntekijät). Päätetään tapauskohtaisesti

3.7.4 Polkupyöräpaikat

- Tontille sijoitetaan polkupyöräpaikkoja lapsille, henkilökunnalle ja saattopyöräilijöille. Puolet paikoista rakennetaan katettuina. Tavoitteellinen paikkamäärä määritetään asemakaavassa. Mikäli asemakaavassa paikkamäärää ei ole määritetty, sovelletaan kohdekohtaisesti Tampereen kaupungin pysäköintipolitiikkaa. Polkupyöräpaikkoja suunnitellaan noin puolelle henkilökunnasta ja vähintään kolmasosalle päiväkotilapsista. Katso myös kohta ”Sisäänkäynnit”. Pyörätelineet tulee olla runkolukittavaa mallia (teräspuikkaarimalli)
- Polkupyöräkärkyt on mahdollista sijoittaa vaunuvarastoon
- Sijoittelua ja mitoitusta määrittäessä huomioidaan samat reunaehdot kuin autopaikkojen mitoituksessa, ks. kohta *Saattoliikenne ja henkilökunnan autopaikat*.
- Hankkeissa toteutetaan lukittava kylmä pyörävarasto henkilökunnan sähköpyöriä varten. Varaston ovessa elektromeaaninen lukko, ovivalvonta ja ovipumppu (iLoq, Abloy tai vastaava). Sähköpyöriä varten sijoitetaan latauspistokkeet varastotilaan. Pyörätelineet varastossa runkolukittavia. Varasto voidaan sijoittaa ulkorakennuksen yhteyteen. Lähtökohtaisesti varastopaikat mitoitetaan noin neljäsosalle henkilökunnasta. Lopullinen määrä tarkennetaan hankekohtaisesti, siihen vaikuttaa muun muassa tontin koko, liikenteelliset reunaehdot ja rakennuksen sijainti

3.7.5 Huolto

Päiväkodin huoltopiha on järjestettävä keittiön sisäänkäynnin yhteyteen erilleen leikkipihoista ja jalankulkureiteistä. Jätteiden kuljetusreitit tulee suunnitella mahdollisimman lyhyiksi ja selkeiksi. Saatto- ja huoltoliikenne eivät saa mennä ristiin. Jätepisteiden sijoituksessa tulee huomioida tuhopolttoriski, suojaetäisyydet rakennuksiin ja mahdollinen palo-osastoinnin tarve.

3.7.6 Muita huomioitavia asioita

Rakennukset suunnitellaan iltakäytön mahdollistaviksi ja autopaikkoja voidaan käyttää myös ilta-aikaan. Liikenne- ja paikoitusalueiden päällysteet katso *Rakennussuunnitteluohje*. Autopaikkoja ei saa sijoittaa seinän välittömään läheisyyteen. Pysäköinnin sijoittamista ilmanottoaukkojen läheisyyteen tulee välttää. Suunnittelussa huomioidaan pelastusajoneuvojen reitit / pelastustievaatimukset.

3.8 Leikkipihat

3.8.1 Yleiset ohjeet

Suunnittelussa noudatetaan tätä sekä liitteenä olevaa pihasuunnitteluohjetta.

3.8.2 Pihan pinta-alavaatimus

Leikkipihan suositeltava (tavoiteltava) pinta-ala on 20m²/lapsi. Rakennetussa kaupunkiympäristössä tavoitetta voi olla vaikea saavuttaa, jolloin minimimitoituksena on vähintään 15m²/lapsi.

3.8.3 Kulkureitit, pihan jäsentely ja välineet

Pihan kulkureittien suunnittelussa on otettava huomioon, että lapset saapuvat tai saatetaan päiväkotiin lähes aina piha-alueen kautta. Pihasuunnittelussa on otettava huomioon myös, että pihoja käytetään myös iltaisin.

Pihat jäsenellään lähi- ja liikuntaleikkejä varten käyttämällä hyväksi maaston tasoeroja, erilaisia luonnonmuotoja, kasvillisuutta jne. Tarvittaessa käytetään väliaitaa. Tasaisella tontilla olisi hyvä käyttää keinotekoisista maaston muotoilua tontin elävöittämiseksi ja laskettelukumpareiksi. Leikkivälineet ryhmitellään siten, että tontille jää vapaata, yhtenäistä aluetta vähintään 6x10 m liikuntaleikkejä varten. Pihan kesä- ja talvihuolto (lumen läjitys) on otettava huomioon kulkureittien muotoilussa sekä leikkivälineiden ja pihan rakenteiden sijoituksessa. Lumen läjityspaikka ei saa sijaita leikkipiha-aidan vieressä (lapsien karkaamisriski). Hiekkalaatikoita ei saa sijoittaa sisäänkäyntien välittömään läheisyyteen.

Lasten hiekkalaatikoiden puurakenteissa käytettävän puun kyllästämisine ei saa sisältää kromia tai arseenia. Puutavarana käytetään joko A tai AB -kyllästysluokan puutavaraa.

Eri materiaalien välisten saumakohtien rakenne ja keskinäiset tasoerot on esitettävä leikkauksin. Irtokivi-alueet tulisi sijoittaa sideaineella. Kumpareiden rakennekerrokset tulee määrittellä siten, ettei lähelle pintaa sallita lohkaraita tai muuta vaarallista materiaalia. Kumpareiden on täytettävä EU-standardit. Kaikki kiinteät rakenteet suunnitellaan turvallisiksi käyttää (kuten leikkivälineet).

Keinut sijoitetaan turvallisuussyistä korkeintaan kahden ryhmiin ja sivuun kulkuväylistä.

Liukumäissä käytetään leveää teräsluukua, jota ei saa suunnata etelään liian kuumenemisen takia.

Liukumäet voivat olla omilla jaloillaan seisovia tai maastoon integroituja. Liukumäen lähtötasanne ei saa olla maapohjainen vaan se on rakennettava esim. puusta. Liukumäki, palloseinä yms. rakenteet eivät saa muodostaa näkemäesteitä.

Pihan eri alueet nimetään asema- ja pihapiirustukseen ylläpitotarkastuksia varten (esim. pienten lasten alue, jne.). Piha-alueelle suunnitellaan lipputanko, katso myös rakennussuunnitteluohje. Suunnitelmissa on huomioitava piha-alueiden kattava ja riittävä valaistus. Piha-alueet suunnitellaan siten, että vältetään kuolleita kulkureittejä (valvottavuus). Kattovedet ohjataan suoraan sadevesikaivoihin.

3.8.4 Kasvillisuus ja pinnoitteet

Katso erillinen ohje: ”Päiväkotien ja koulujen pihasuunnitteluohje”. Hyväkuntoiset puut pyritään lähtökohtaisesti säilyttämään tontilla. Olevat puut inventoidaan ja niiden kunto tutkitaan tarveselvitysvaiheessa tilaajan toimesta. Lisäksi selvitetään puiden tarvitsema etäisyys rakennuksista ja rakennelmista, jolla varmistetaan niiden elinkelpoisuus myös tulevaisuudessa. Rakennuksen välittömään läheisyyteen ei suunnitella istutuksia (pensaita tai puita). Myrkyllisiä kasveja ei saa sijoittaa tontille.

3.8.5 Varjostus ja sadesuojat

Piha-alue suunnitellaan siten, että lapset voivat ulkoilla sujuvasti myös sade- ja hellekeleillä. Leikkipihojen suunnittelussa on huomioitava varjon paikat ja sadesuojat. Varjoa tuovia elementtejä

pihalla ovat riittävän suuret puut ja pensaat sekä seinämät- ja katokset. Mikäli asemakaava ja tontinkäyttö sen mahdollistaa, uudisrakennus pyritään suunnittelemaan siten, että se osaltaan tuo suojaa suoralta auringonvalolta. Toisaalta on huolehdittava, että pihalle saadaan myös suoraa auringonvaloa osalle aluetta. Katso myös Päiväkotien ja koulujen pihasuunnitteluohje. Aurinko ja sadesuojat suunnitellaan tapauskohtaisesti. Pihalle sijoitetaan sopiviin paikkoihin terassimarkiiseja, jotka on mahdollista avata ja sulkea tarvittaessa.

3.8.6 Aidat ja portit

Päiväkotitontti leikkihiha ympäröidään aidalla, h=1400 mm. Porttien korkeus 1200mm. Ensijaisena tavoitteena on, että pienten lasten yksiköissä (päiväkoti ja koulu) koulun piha erotetaan päiväkodin pihasta ja sinne järjestetään erillinen kulku. Mikäli tämä ei ole mahdollista esimerkiksi ahtailla tonteilla, on varmistettava että ne, jotka käyttävät pihaa sulkevat portin siitä kuljettaessa. Tapauskohtaisesti voidaan aita suunnitella korkeammaksi, esim. tilanteessa, jossa pelikenttä rajautuu tontinrajaan. Aidan täytyy rakenteeltaan olla sellainen, ettei se houkuttele kiipeämään yli. Aidan ja maanpinnan väliin ei saa jäädä 100 mm suurempaa väliä. Aidoissa ja porteissa ei saa olla vaarallisia osia. Aita on pulverimaalattua metalliverkkoa. Pulverimaalattuun metallipintaan eivät lasten kielet tartu pakkasella kiinni. Jokaiselle pihalle on oltava sekä käyntiportti/-portit että ajoportti. Ajoportti ei voi toimia käyntiporttina. Portinpylväille tehdään yhtenäinen betoniperustus. Käyntiporttien leveys on n. 1000 mm ja niiden tulisi avautua leikkihialle päin. Porttien salvat pitää sijoittaa portin ulkopuolelle, etteivät lapset ylety pihan puolelta avaamaan niitä. Hyvä salpamalli on ns. jousivastuksella toimiva salpa. Lisäksi asennetaan turvaketju portin ulkopuolelle. Ajoportti voidaan korvata helposti irrotettavalla aitayksiköllä traktorilla tehtävää lumenajoa ja leikkihiekan vaihtoa varten. Ajoaukon on oltava vähintään 3000 mm leveä. Reittien suunnittelussa ja portin leveyden mitoituksessa on huomioitava pelastusajoneuvojen pääsy kohteeseen.

3.8.7 Pihavälineiden turvallisuus

Leikkivälineiden ja niiden sijoituspaikkojen, turvaetäisyyksien yms. on täytettävä EU-normit (EN1176). Erityisesti myös lasten leikkihihoilla olevien kiinteiden rakennelmien/rakennusten kuten varastojen syöksytorvien jne. on oltava turvallisia, eikä niihin tai niiden kiinnityksiin saa jäädä rakoja, joihin kiipeilevä lapsi voi jäädä kiinni. Kaikkia varusteita ja rakenteita suunniteltaessa on otettava huomioon yleisiin alueisiin kohdistuva suuri kulutus ja ilkeä. Suojaamattomien teräsrakenteiden käyttöä pitää mahdollisuuksien mukaan välttää sellaisissa paikoissa, joissa lapset voivat helposti jäädyttää kielensä niihin kiinni. Leikkivälineiden pitäisi olla sopivia mahdollisimman monen ikäisille lapsille ja niiden korkeudet merkitään suunnitelmiin. Leikkivälineiden perustamistapa tulee ilmetä suunnitelmista. Mahdolliset pihojen hiekoituslaatikoiden kannet eivät saa olla avattavissa lapsen voimin.

3.8.8 Hulevesien hallinta

Mikäli tontti edellyttää hulevesien viivästysrakenteita, ratkaisuna käytetään yleensä ja ensijaisesti maanalaista hulevesisäiliötä. Viherpainanteita voidaan käyttää tapauskohtaisesti. Viherpainanneratkaisu

voi tällöin toimia yhtenä toiminnallisena elementtinä (lasten leikit, opetuksellinen näkökulma). Lopullinen päätös käytettävästä ratkaisusta tehdään tapauskohtaisesti huomioiden toiminnalliset ja tekniset näkökulmat (kustannukset ja ylläpito). Mikäli viherpainanteita hankkeessa toteutetaan, suunnittelussa täytyy kiinnittää erityistä huomiota lapsi-/henkilöturvallisuuteen. Tarvittaessa painanteet aidataan. Katso myös pihojen suunnitteluohje.

3.8.9 Liikennemelun huomiointi

Osa päiväkodeista ja niiden pihosta sijaitsee melualueella. Esiselvitysvaiheessa selvitetään melun asettamat reunaehdot. Katso myös [Meluntorjunnan toimintasuunnitelma \[Tampereen kaupunki - Luonto ja ympäristö - Ympäristönsuojelu - Melu\]](#)

Meluesteeksi tms. tarvittavat aidat toteutetaan kuitenkin umpiaitoina. Mikäli vaatimukset sen mahdollistavat, meluaitaan voidaan suunnitella ikkuna-aukkoja. Ratkaisusta riippuen melua rajoittavina rakenteina voidaan käyttää piharakennuksia. Meluseinien yhteyteen voidaan istuttaa köynnöskasveja tai vastaavia. Katso myös rakennussuunnitteluohje ja päiväkotien akustiikkaohje.

3.9 Ulko-opasteet ja kello

Rakennuksen julkisivuun asennetaan näkyvälle paikalle valaistu nimikyltti irtokirjaimin. Sijoitus siten, että se johdattaa tulijan johdonmukaisesti rakennuksen tiloihin. Näkyville paikalle sijoitetaan valaistu osoitekyltti ja alueopastetaulu/-kartta, jossa on esitetty vähintään pysäköintialueet saattopaikkoineen, sisäänkäynnit sekä iltakäytön sisäänkäynnit.

Keittiön tavarantoimitukselle suunnitellaan selkeät opasteet.

Kaikki päiväkotipihat varustetaan kyltillä, johon on kirjattu paikan sijainti, hätänumero sekä puhelinnumero, johon vikaantuneista välineistä voi ilmoittaa. Alueen asukkaat voivat käyttää koulujen ja päiväkotien välitunti- ja leikkipihoja ilta-aikaan. Tontille kiinnitetään näkyvään paikkaan kyltti, jossa informoidaan asiasta. Välituntipihalle sijoitetaan opastekyltti, jossa teksti ”Käyttö kielletty kello 22-07 välisenä aikana”, ”Asiaton oleskelu kielletty” ja ”Koirien ja kissojen ulkoilutus kielletty”. Pysäköintialueelle sijoitetaan kyltti ”Tyhjäkäynti kielletty”. Tontille tarvittavat liikennemerkkit (esim. pysäköinti, jne.) sisältyvät hankkeeseen (suunnittelu ja toteutus). Muut ulko-opasteet sovitaan erikseen.

Rakennuksen julkisivuun leikkipihan puolelle sopivaan kohtaan valaistu ajannäyttöjärjestelmän sivukello. Katso myös Rakennussuunnitteluohje.

3.10 Tupakointikielto

Tupakkalaki 549/2016 kieltää tupakoimisen päiväkodin sisä- ja ulkotiloissa. Tämä koskee myös savuttomien tupakkatuotteiden (esimerkiksi purutupakka ja nuuska) sekä sähkösavukkeiden käyttöä. On myös huolehdittava, ettei tupakansavu pääse kulkeutumaan alueelle, jolla tupakointi on kielletty.

Ulkotiloissa tulee olla tupakointikieltoa osoittavat opasteet , jotka ovat pihaan saapuvien ja niissä oleskelevien helposti havaittavissa.

Tupakointikielto on voimassa jatkuvasti päiväkotien aukioloajoista riippumatta. Tupakointikielto koskee myös esimerkiksi kesäloman aikana päiväkodin ulkoalueella järjestettäviä ulkotapahtumia.

3.11 Pihavarusteet / minimivaatimukset

Leikkipihat tulee suunnitella lapsen näkökulmasta monipuolisiksi ja vaihteleviksi. Pihan ja leikkivälineiden suunnittelussa tulee huomioida tontin asettamat reunaehdot, leikkipihalla tulee olla myös vapaata tilaa leikkiä varten. Varusteiden määrään vaikuttaa päiväkodin ja sen tontin koko. Huomioitava myös kohta 3.8.4. Pihalle sijoitetaan myös aurinko/sadekatos (varaston yhteyteen), katoksen alle voidaan sijoittaa hiekkalaatikko. Ratkaisussa huomioitava koneellisesti tehtävä hiekanvaihto. Pihavälineiden suunnittelussa huomioitava esteettömyys / inklusiiviset välineet. Pihalle sijoitetaan sopiviin paikkoihin joko kiinteästi perustettavia tai siirrettäviä terassimarkkiseja, jotka on mahdollista avata ja sulkea tarvittaessa. Pihalle sijoitetaan kyltti, jossa hätänumero, leikkipaikan sijainti ja vikailmoitusnumero (EU-vaatimus).

3.11.1 Pienet päiväkodit (2- 3 lapsiryhmää, koskee etenkin korjattavia kohteita)

Pienten päiväkotien pihoihin pyritään asentamaan vähintään seuraavat leikkivälineet:

- hiekkalaatikko (koko 3 x 3 m tai 5 x 5 m)
- keinuteline kahdella keinulla (turvaistuin ja kumilautaistuin) TAI pesäkeinu (hämähäkkikeinu). Aita keinualueen ympärille
- kiipeilyteline
- varasto
- yksi penkki

Edellisten lisäksi voidaan tarvittaessa laittaa:

- pieni liukumäki (esim. leppisliukumökki)
- monitoimiteline

3.11.2 Keskikokoiset päiväkodit (>3 lapsiryhmää)

Pienten päiväkotien pihavälineiden lisäksi:

- toinen keinuteline

3.11.3 Isot päiväkodit (4-5 tai enemmän lapsiryhmiä)

PIENEMMILLE LAPSILLE pyritään asentamaan vähintään seuraavat leikkivälineet:

- hiekkalaatikko (koko 3 x 3 m tai 5 x 5 m)
- keinuteline kahdella keinulla (turvaistuimet)
- kiipeilyteline, jossa liukumäki
- leikkikatos tai katos osana monitoimivälinettä/varastoa
- varasto
- yksi penkki

ISOMMILLE LAPSILLE pyritään asentamaan vähintään seuraavat leikkivälineet:

- 1 – 2 hiekkalaatikkoa (koko 3 x 3 m tai 5 x 5 m tai yksi iso)
- kaksi keinutelinettä kahdella keinulla/teline (kumilautaistuimet)
- pesäkeinu
- varasto
- penkkejä ja niille pöydät. Ainakin yhden pöydän mitoituksessa huomioitava esteettömyys / pyörätuolilasten tarpeet
- pelikenttä + maalit
- kiipeilyteline (ensisijaisesti pyramidi/eiffel - teline, mikäli ei mahdu, käytetään tavallista telinettä) tai monitoimiteline, jossa kiipeilyseinä integroituna

Edellisten lisäksi voidaan tarvittaessa laittaa:

- tasapainotelineet
- rummut
- katuleikit/liikennepuisto
- palloseinä

Pienten lasten yksikköjen pihilla huomioidaan 0-2 luokkien oppilaiden toiminta ja välineet. Katso myös koulujen suunnitteluohje.

3.11.4 Leikki- ja ulkoleikki- ja ulkokuntoilupaiikkojen omavalvontajärjestelmä

Tilapalvelut Oy:llä on leikki- ja ulkoilupaiikoille omavalvontajärjestelmä, joka koostuu leikki- ja ulkokuntoilupaiikkojen ylläpitoon liittyvien tehtävien ja vastuiden sekä yleisten turvallisuustehtävien määrittelystä. Työn lähtökohtana ovat lakisääteiset vaatimukset kuluttajapalvelusten turvallisuudesta. Kuluttajaturvallisuuslain lisäksi leikki- ja ulkokuntoilupaiikkojen kunnossapitoa ja turvallisuutta ohjaavat Suomen Standardisoimisliitto SFS:n julkaisemat standardit. Omavalvontajärjestelmän raportti löytyy kokonaisuudessaan täältä:

<https://tampereentilapalvelut.fi/materiaalipankki/muut-oppaat-ja-ohjeistukset/>

Leikki- ja ulkoilupaiikkojen välineet tulee käyttöönottovaiheessa tarkastaa raportin mukaisesti.

Leikkipaikkaa ei saa ottaa käyttöön ennen kuin se on todettu käyttäjille turvalliseksi.

4 TOIMINNALLISET OHJEET

Kulloisenkin päiväkodin toiminnan periaatteet määritellään hankkeen tarveselvityksessä ja suunnittelua varten perustetussa hankeryhmässä.

Kaksikerroksinen ratkaisu on mahdollinen, suunnitelmissa kiinnitettävä huomiota toisen kerroksen ryhmätilojen ja leikkipihan välisen yhteyden toimivuuteen. Ulkotilasta tulee olla suora yhteys märkäeteiseen. Jos ratkaisu sitä edellyttää, märkäeteinen voi sijaita myös eri kerroksessa kuin ryhmätilat. Lasten päivittäin käyttämien portaiden etenemä ja nousu mitoitetaan lapsen näkökulmasta, eli rakennusmääräyksiä loivemmiksi. Mitoitus tarkistetaan suunnitteluvaiheessa.

Päiväkodin tilasuunnittelun lähtökohtana ovat päiväkodin toiminnalle ja pedagogiikalle asetutut tavoitteet, lapsiryhmät ja henkilökunta. Lasten jakaminen erikokoisiin lapsiryhmiin on osa toiminnan rakennetta. Lapsiryhmän koko vaihtelee kasvattajien lukumäärän, lasten iän ja hoidontarpeen mukaan. Tilojen tulee tukea pienryhmätoimintaa. Suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota lapsi-/henkilöturvallisuuteen. Mahdollisten korkeiden tilojen kaiteiden minimikorkeus lattiasta on 1400mm. Kaidekorkeus on huomioitava ryhmätilojen ja tilan kalusteiden sijoittelussa.

Tavoitteena on, että erilaiset lapsiryhmät voivat toimia samanlaisissa tiloissa, jotka on suunniteltu 24 lapsen tarpeeseen. Tämä takaa tilojen käytön mahdollisimman suuren joustavuuden hoitopaikkatarpeen ja -muodon vaihdellessa. Jos päivähoidon tarve laskee alueella, tilat tulee voida muuttaa muihin käyttötarkoituksiin soveltuviksi (esim. opetustiloiksi). Tilat tulee suunnitella muuntojoustaviksi ja esteettömiksi (tila- ja rakennesuunnittelu sekä talotekniikka).

Varhaiskasvatusympäristö ymmärretään laajasti psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisen tilana, jossa toimitaan lasten ja aikuisten keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatusympäristö on olennainen osa pedagogiikkaa ja fyysinen ympäristö – sekä sisä - että ulkotiloissa - tulee nähdä toiminnallisena, dynaamisena, jatkuvasti kehitettävänä ja uudistuvana osana varhaiskasvatuksen toimintaa. Varhaiskasvatuslain (36/1973, päivitykset 2015) mukaisesti varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Yhtenä varhaiskasvatuksen tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö.

4.1 Esteetön oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksen järjestäjä on velvollinen antamaan lapselle hänen tarvitsemaansa tukea päiväkodissa tai perhepäivähoidossa. Lapsen tuen tarve arvioidaan ja tukea järjestetään viivytyksettä. Tuki varhaiskasvatuksessa järjestetään yleisenä, tehostettuna ja erityisenä tukena inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus saada tukea omassa lapsiryhmässään erilaisin joustavin järjestelyin (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022). Tampereella tämä tarkoittaa sitä, että lapsi sijoitetaan ensisijaisesti lähipäiväkotiin tuen tarpeista riippumatta ja lapsen tarvitsema tuki järjestetään siellä, missä lapsi on. Päiväkotien oppimisympäristöissä tulee huomioida lasten mahdolliset tuen tarpeet. Lisäksi osassa päiväkodeissa on integroitua ryhmiä. Huomioitava suunnittelussa mm.:

- Riittävästi jakotiloja
 - Vähintään yksi suljettava pienryhmätila kahta ryhmää kohden
 - Avotilaan sijoitettavissa tiloissa huolehdittava tilan akustiikasta ja ääneneristävyydestä
- värimaailma (ei kirjavia lattioita / seiniä). Värimaailma tulee olla hillitty. Väriyssuunnitelma hyväksytetään käyttäjällä ennen toteutusta. Väriyssuunnitelma tehdään toteutussuunnitteluvaiheessa, suunnitelma todetaan ja hyväksytään suunnittelukokouksessa
- ruokailu: jotkut ryhmät ruokailevat mahdolliset ryhmissä (keittiön mitoituksessa huomioidaan

tilavaraus ruokakärryille)

- mahdollisen integroidun ryhmän tarpeet käydään tarkemmin läpi suunnitteluvaiheessa
- Lasiseinissä ylös ja alasnostettavat vekkiverhot sisälaseinissä ja ikkunoissa (kaikissa ryhmissä). Ulkoikkunoissa sälekaihtimet ikkunavälissä

4.2 Iltakäyttö ja omatoimikäyttö

Iltta-, viikonloppu- ja omatoimikäyttöön soveltuvat tilat määritellään jo suunnitteluvaiheessa. Tähän tarkoitukseen soveltuvat tilat kannattaa mahdollisuuksien mukaan keskittää, jotta vältetään liian hankaliita kulkureiteiltä käytettävään tilaan. Iltakäytön osalta mahdollisimmat suorat kulkuyhteydet ulkoa ovat suositeltavia. Käytännössä tämä tarkoittaa käyttö-/kulkualueiden määrittelyä ts. mistä ovista tiloihin kuljetaan ja mitä tiloja voidaan käyttää. Käyttö-/kulkualueiden määrittelyssä on huomioitava myös mm. wc-tilojen sekä inva-wc:n tarve.

Tilojen pitää olla sellaiset, että ne voidaan selkeästi rajata muista päivähoidon tiloista ja sellaiset, että tilojen (esim. ruokasali ja liikuntasali) samanaikainen käyttö ja niihin kulkeminen on mahdollista kahdelle erilliselle toimijalle.

Käytön rajaus hoidetaan pääsääntöisesti ovien lukituksin. Lukitusten osalta käytetään sellaisia lukitusratkaisuja, jotka ovat integroitavissa käytettävään tilojen varausjärjestelmään.

4.3 Päiväkodin tilat

4.3.1 Lapsiryhmien omat tilat

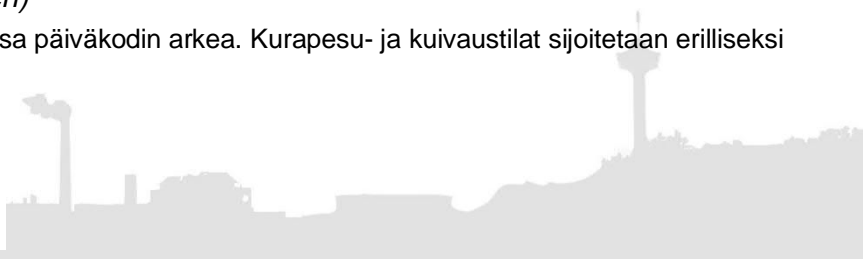
Kullakin lapsiryhmällä on omat toimintatilansa eli kotialueensa. Ryhmätilat ovat yhteiskäyttöisiä. Tilat suunnitellaan monikäyttöisiksi ja muuntojoustaviksi. Ryhmätiloille on esitetty tilaohjelmassa kokonaisneliömäärät, joita voidaan jakaa myös toisin kuin tilaohjelmassa on mainittu. Päiväkodin tilat tulee suunnitella siten, että vältetään läpikulku lapsiryhmästä toiseen tai yhteistiloihin jonkun muun lapsiryhmän omien tilojen kautta.

4.3.1.1 Sisäänkäynti

Lapsiryhmien sisäänkäyntien tulee avautua päiväkodin piha-alueelle. Sisäänkäynnin edessä tulee olla riittävän iso katos tai lippa, joka voi toimia myös rattaiden säilytyspaikkana ja sadekatoksena. Liikuntaesteisillä lapsilla ja huoltajilla tulee olla myös esteetön kulku päiväkodin tiloihin. Pääsääntöisesti rattaille, lastenvaunuille ja pyöräperäkärryille kuitenkin suunnitellaan erillinen kylmä ja lukittava tila joko piha-alueelle tai rakennuksen yhteyteen. Sisäänkäynnin yhteyteen suunnitellaan ulkovesipiste kurvaatteiden pesua varten. Vesipisteiden määrät ja paikat suunnitellaan tapauskohtaisesti. Sisäänkäynnin läheisyydessä piha-alueella käytetään sidottuja pintamateriaaleja (esim. betonikivi, asfaltti, tmv.) riittävän laajalla alueella, jolla ehkäistään hiekan ja lian kulkeutumista sisätiloihin.

4.3.1.2 Eteinen (märkäeteinen ja eteinen)

Hyvin toimiva kurapesutila on tärkeä osa päiväkodin arkea. Kurapesu- ja kuivaustilat sijoitetaan erilliseksi

tilakseen sisäänkäynnin yhteyteen. Kurapesutila on märkien ja kuraisten vaatteiden huolto- ja säilytystila. Tilan suunnittelussa on erityisesti huomioitava tilan toimivuus ja tilanvaraus sekä pestäville ja kuivattaville vaatteille että henkilökunnan työskentelylle vaatehuollossa. Henkilökunnan ulkovaatteille varataan tila. Märkäeteisen yhteyteen voidaan vaihtoehtoisesti suunnitella erillinen kuivaushuone, joka korvaa märkäeteiseen sijoitettavat kuivauskaapit.

Sähköiset kengänkuivaustelineet varustetaan ajastimella, josta niiden päälläoloaika voi rajoittaa (eli ei pelkkä on/off kytkin).

Eteistila on yksi päiväkodin tärkeistä paikoista, joissa lasten vanhemmat tapaavat päiväkodin henkilökuntaa. Lapset pukeutuvat ja riisuutuvat eteisessä päivän aikana useasti. Eteisessä on paljon läpikulkuliikennettä. Eteistila suunnitellaan siten, että sitä voidaan käyttää myös ryhmätilana. Tällöin vaatesäilytys tulee toteuttaa siten, ettei tilan pölyisyys lisääny. Muuntojousto huomioidaan tilan muodon ja kalusteiden suunnittelussa.

Eteistiloihin suunnitellaan kumi-/muoviritilämatot vain toiminnallisesti tarvittaville osille, ei koko alueelle: kumi/muoviritilämatto tulee olla helposti puhdistettavissa myös lattian alapintojen osalta. Kalusteet tai kalusteiden jalat ei saa edstää matot nostamista ylös puhdistuksen yhteydessä.

Joka toisessa eteistilassa varaudutaan lapsimäärän kasvuun suunnittelemalla sinne naulakko- / lokerikkotilat 24 lapselle, kahden ryhmän yhteisessä eteisessä naulakko-/lokerikkotilat 44 lapselle.

Eteistila on usein myös kahden ryhmän yhteinen. Se voi olla luontevasti yhdistettävissä myös muihin päiväkodin yhteisiin tiloihin.

4.3.1.3 WC-pesuhuone

Pesutiloissa lapsi opettelee ja häntä ohjataan huolehtimaan omasta puhtaudestaan. Tiloissa hoidetaan usein myös pieniä lapsia, jolloin tarvitaan tilaa hoitopöydälle ja pesutilalle. Wc- ja pesutiloja on varattu jokaiselle lapsiryhmälle yksi. Kahden ryhmän yhteinen wc-pesuhuone on mahdollinen ratkaisu. Yksi pesualtaista sijoitetaan matalammalle / lapsen korkeudelle. Jokaista alkavaa kymmentä lasta kohden tulee olla wc-istuin ja käsienpesuallas.

Joka toiseen wc-tilaan sijoitetaan yksi lisä-wc-istuin, eli kolme wc-istuinta ja kolme käsienpesuallasta (bidé-altaat eivät ole käsienpesuallaiden mitoituksessa mukana) / yhden ryhmän tila. Kahden ryhmän yhteisiin wc-tiloihin sijoitetaan siis viisi wc-istuinta ja käsienpesuallasta.

4.3.1.4 Ryhmätilat

Lapselle ominainen tapa toimia on leikkiminen, liikkuminen ja tutkiminen. Ryhmätilassa työskennellään, leikitään, pelataan ja sekä mahdollisesti ruokaillaan. Tilassa käytettävät kalusteet ovat sekä lasten että aikuisten kokoa. Tiloissa on myös oltava runsaasti säilytystilaa. Ruokailu tapahtuu koko päiväkodin yhteisessä ruokailutilassa. Vain tarvittaessa pienimmät lapset ruokailevat ryhmätiloissa.

Lasten ryhmätilat voidaan suunnitella monella tavalla. Ryhmätiloissa mm. levätään (lepohuone), leikitään ja askarrellaan. Tilat tulee suunnitella viihtyisiksi, toiminnallisuutta mahdollistaviksi sekä käyttötarkoitukseltaan joustaviksi. Yhtenä varhaiskasvatuksen tavoitteena on varmistaa kehittävä,

oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö. Varhaiskasvatuksen ryhmät tulee muodostaa ja tilojen suunnittelu ja käyttö järjestää siten, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. (Varhaiskasvatuslaki 36/1973, päivitykset 2015.)

Kaksi lepoaunetta tulee sijoittaa vierekkäin niin, että yksi henkilö voi valvoa lasten lepoa molemmissa tiloissa. Valvojalla tulee olla sekä näkö- että kuuloyhteys molempiin lepoauneisiin ja mahdollisuus päästä nopeasti apuun, jos jotain on hätänä.

Lepotila suunnitellaan ja mitoitetaan kalusteiden mukaan. Lepotilaan suunnitellaan kaappisängyt. Kahden sängyn välissä oltava väli (mahdollistaa pääsyn sängyn viereen), sängyjen välissä kaappi. Patjoille tarvitaan myös erillinen säilytyskaluste, kaappi tai vastaava. Lepotila toimii myös leikkitalana. Lepoauoneiden suunnittelussa huomioitava varusteiden suunnittelu ja niiden turvallisuus.

Piirustuksia ei saa kiinnittää valaisimiin tai valaisinkiskoihin. Tarvittaessa suunnitellaan erilliset seinä- ja kattokiinnityskiskot kiinnitystä varten.

4.3.1.5 Varastotilat

Lapsiryhmän tiloissa on hyvä olla pieni varastotila, jossa säilytetään askartelumateriaalia ja muuta toimintaan liittyvää varustusta.

Ryhmätiloissa ja käytävillä käytetään karryjä, joissa on esim. askartelu-, rakentelu ym. materiaaleja, jotka on varustettu kaikkien ryhmien käyttöön. Karryille suunnitellaan sijoituspaikka, esim. varastosta. Varastotilojen valaisimet tulee suunnitella keskelle tilaa, ei hyllyjen kohdalle tai viereen, jolloin ylähyly jää tyhjäksi suojaetäisyyden takia. Kemikaaleille, maaleille, liimoille ym. järjestetään turvallinen lukittu tila.

Käsi- ja wc-papereille sekä kangaspyyherullille on oltava oma erillinen varasto lähellä huolto-ovea. Tuotteita ei saa säilyttää siivouskeskuksessa.

Tekstiilihuoltotilaan varataan hyllytilaa saippuolle, pesuaineille, jne. tai vaihtoehtoisesti tilaan sijoitetaan iso kaappi saniteettitarvikkeille.

4.3.2 Päiväkodin yhteistilat

4.3.2.1 Sali

Salitila on osa päiväkodin yhteiskäyttötiloja. Tila tulee suunnitella joustavaksi ja monikäyttöiseksi. Salia voidaan käyttää monenlaiseen toimintaan, kuten liikuntaan, laulu- ja liikuntaleikkeihin, yhteisiin juhliin ja tilaisuuksiin jne. Salin tulee olla suljettavaa tilaa ja sen kautta ei saa olla läpikulkuliikennettä. Se voidaan kuitenkin avata ja laajentaa ulottumaan esim. siirtoseinän avulla keskeisiin aulatiloihin. Siirtoseinän korkeus tulee olla sellainen, että se on avattavissa yhden henkilön toimesta, maksimikorkeus on noin 2500mm. Salin yhteyteen tulee suunnitella tuolivarastot sekä säilytystilat musiikki- ja liikuntavälineille. Kiinteitä korotettua näyttämöä ei rakenneta. Näyttämönä voidaan käyttää esimerkiksi seinälle tukevasti kiinnitettävää puolapuunäyttämöä tai siirrettäviä kevytrakenteisiä moduleja.

Esteettömyystyöryhmä edellyttää esteetöntä kulkua näyttämölle. Esteettömän luiskan kaltevuuden pitäisi olla 1:12,5, mutta hyväksyttävä ratkaisu päiväkotikäytössä on jyrkempi, koottava luiskarakenne (korkeus 0,5m, pituus 3m leveys 1m. Kaltevuus 1:6). Tehdään kahdessa osassa ja varastoidaan salin varastoon. Varastoidaan pystyyn salin välinevarastoon. Kaksi osainen rakennelma, molemmissa kantokahvat. Tilojen akustointiin ja äänenvaimennukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

4.3.2.2 Pienkeittiö

Pienkeittiötila ja usein myös ryhmien pienryhmätilat ovat päiväkodin yhteiskäyttötiloja. Tilat tulee suunnitella joustaviksi ja monikäyttöisiksi. Pienkeittiön paras sijoituspaikka on lähellä salia, jolloin sitä voidaan käyttää myös iltatilaisuuksien tarjoiluvalmisteluihin. Pienkeittiötila vastaa kalusteiltaan tavallisen asunnon keittiötä. Pienkeittiö suunnitellaan päiväkodin opetustoimintaa varten. Tila suunnitellaan monikäyttöiseksi, sitä voidaan hyödyntää iltakäytön tarpeita varten tai lasten ruokailutilana, jolloin se tulee sijoittaa ruokasalin läheisyyteen. Kalustus ja varustus suunnitellaan päiväkodin ja iltakäyttäjien tarpeet huomioiden.

Tilan käyttö tulee mahdollistaa lapsille. Tilan sähkölaiteet tulee olla varustettu turvakytkimellä, jotta lapset voivat olla tilassa. Kaikki kalusteet ovat lukittavia.

4.3.2.3 Monitoimitila 1

Tila suunnitellaan monikäyttöiseksi neuvottelu-, koulutus-, (atk-) työtilaksi ja se varustetaan av-välinein. Tilaa käyttävät sekä lapset että aikuiset. Koneet liitetään opetusverkkoon ja laiteasennukset tehdään lapsilähtöisesti. Vaihtoehtoisesti koneet liitetään vain henkilökunnan käyttöön (koneet hallintoverkossa ja av-tekniikka henkilökunnan tarpeisiin).

4.3.2.4 Monitoimitila 2

Toinen monitoimitila suunnitellaan ennen kaikkea kaikenlaiseen ympäristölle erityisvaatimuksia asettavaan tekemiseen, maalaamiseen, savitöihin jne. Tila on sekä henkilökunnan että lasten käytössä. Monitoimitilojen 1 ja 2 kalustus ja varustus tarkennetaan ja suunnitellaan tapauskohtaisesti.

4.3.2.5 Henkilökuntatilat

Henkilökunnan sosiaalityilat ovat pukuhuone-, wc- ja suihkutilat sekä taukotila. Henkilökunta ulkoilee lasten kanssa päivittäin, siksi sosiaalitylojen on sijaittava lähellä päiväkodin muita tiloja, jotta ulkovaatteiden vaihtaminen voidaan suorittaa helposti ja nopeasti. Lisäksi henkilökunnalle erilliset ulkovaatekomerot eteis- tai märkäeteistiloihin. Työturvallisuuslaissa ja asetuksissa on määritelty vaatimukset henkilökunnan sosiaalityloille. Henkilökunnan sukupuolijakaumaa ei yleensä pystytä määrittämään, joten puku- ja pesutilat suunnitellaan joustavasti käytettäväksi: lähtökohtana on yksi tila, johon sijoitetaan koko henkilökunnan yhteiset pukukaapit. Pukutilaan liittyvät suihku- ja wc-tilat mitoitetaan ja varustella siten, että niissä voi hoitaa myös kuivaamisen ja vaatteiden vaihdon. Tarvittaessa tilajakoja voidaan toteuttaa vaatekaapeilla ja kevyillä jakoverhoilla.

Tiimitila on päiväkodin johtajan ja muun henkilökunnan käytössä (mm. kiertävät työntekijät) hallintoon liittyviä töitä varten. Tilan yhteyteen suunnitellaan työ-/neuvottelutila, jota voidaan käyttää joustavasti käyttäen asiakaspalvelu- / pienneuvottelutilana. Tiloissa, joissa tavataan asiakkaita, tulee olla toinen pako-

ovi. Lisäksi on huomioitava yhteiset tauko- ja kokoustilat, joista viimeksi mainittu mahdollistaa mm. luottamukselliset tapaamiset vanhempien kanssa. Tilassa on parannettu ääneneristys (dB-ovet ja seinät).

Henkilökunnalle on varattava omaa työskentelytilaa toimistotyölle. Tiloissa on huomioitava av-tekniikan tarpeet palavereja ja ryhmätyöskentelyä varten, esim. esityspinta ja äänentoisto. Useampikerroksisessa ratkaisussa toinen työtiloista sijoitetaan eri kerrokseen kuin muut hallinnon tilat.

Isompi neuvottelutila ja taukotila on yhtenäinen kokonaisuus, joka on jaettavissa kahteen osaan esim. ääntä eristävällä siirtoseinällä.

4.3.2.6 Siivous- ja tekstiilihuoltotilat sekä varastot

Päiväkotiin tulee varata myös säilytystilaa liinavaatteita varten. Hygienia huomioiden puhtaille ja likaisille pyykeille tulee varata tilavaraus pyykkirullakoille. Lisäksi päiväkotiin tarvitaan yhteisiä, tilavampia varastotiloja wc- ja käsipapereita, toimintamateriaaleja, leikkivälineitä, AV-laitteita yms. varten. Siivouskeskukseen sijoitetaan yksi ammattitason pesukone ja kuivausrumpu. Tekstiilihuoltotilaan varataan tila ja liittymät pesukoneelle ja kuivausrummulle tai -kaapille. Siivouskeskuksen varustus, katso erillinen ohje.

4.3.2.7 Wc-tilat

Yhteistilojen yhteyteen tulee sijoittaa vähintään yksi inva-wc-tila, joka tarvittaessa on myös lasten ja iltakäyttäjien käytössä. Yksi erillis-wc tulee sijoittaa joko pihaa lähimmän märkäeteisen yhteyteen tai suoraan pihalta käytettäväksi (kulku märkäeteisen kautta). Iltakäytössä olevien tilojen wc-tilojen mitoitusperusteena voidaan käyttää kokoontumishuoneistoa eli 1 wc-istuin / 60 henkilöä.

5 TILAVARUSTEET

Oheinen tilavarusteluettelo tarkistetaan vielä tapauskohtaisesti ao. hankeryhmässä päiväkodin mitoituksen, paikkaluvun ja lapsiryhmien määrän, sekä kulloisenkin päiväkotihankkeen erityistarpeiden mukaan. Linjauksista päättää palvelupäällikkö. Mm. wc-tiloissa määritetään tarkemmin normaalikorkeudelle vs. lasten korkeudelle tarvittavien varusteiden määrät.

Päiväkodit varustetaan koko päiväkodin kattavalla kiinteällä atk-verkolla huomioiden kaikki tilat, myös yleiset- ja eteistilat. Langaton verkko toteutetaan koko päiväkodin kattavaksi, mutta se ei ole kiinteistön ensisijainen verkkoratkaisu, vaan mahdollistaa erilaisten mobiililaitteiden sujuvan käytön pedagogisen, hallinnollisen ja mahdollisten ulkopuolisten käyttäjien tarpeisiin. Kaapeloinnissa käytetään ratkaisuja jotka ovat laiteriippumattomia ja vastaa uusinta tekniikkaa.

Sähköpistokkeita tulee olla riittävästi **kaikissa** tiloissa, jotta vältetään jatkojohtojen käytöltä.

Varusteista osa kuuluu käyttäjän hankintaan. Hankintarajat on esitetty tarkemmin erillisessä vastuurajataulukossa ja ne tarkennetaan tarvittaessa hankeryhmässä suunnittelutyön aikana. Kaikkien päiväkodin kalusteiden ja varusteiden valinnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota lasten tarpeisiin,

pedagogisiin ratkaisuihin sekä hyvän työergonomian asettamiin vaatimuksiin. Irtokalusteet tulee olla helposti siirrettävissä (jos mahdollista, kalusteet varustetaan pyörillä) ja helposti siivottavissa. Leluille, patjoille, säkkituoleille yms. mietitään säilytysratkaisut irtokalustesuunnittelun yhteydessä.

Huomioidaan myös kaikkien sisusteiden paloturvallisuus. Varatieikkunoihin suunnitellaan avauspainikkeet ja varateiden merkinnät. Avauspainikkeet suunnitellaan siten, että lapset eivät niitä pysty avaamaan. Suunnittelussa huomioitava myös turvallinen alue ikkunan ulko- ja sisäpuolella.

5.1 Varusteet, yleistä

- sormisuojat ulko-oviin, palo-oviin ja muihin raskaisiin oviin (kuten esim. ryhmätilojen db-ovet)
- ei linoleum - pintaisia ilmoitustauluja
- ilmoitustaulu ruokasaliin ateriapalveluita tuottavan tahon käyttöön, käyttäjäasiakkaalle tiedotettavista asioita (Oiva, ruokalista jne)
- sälekaihtimien säätönarut eivät saa olla esillä (kuristumisvaara)
- vetimet ja painikkeet eivät saa olla teräväreunaisia, materiaali antibakteerinen
- jos ulkoikkuna toimii varapoistumisreittinä (ikkunassa kiintopainike), ratkaisu tulee olla sellainen että lapset eivät pysty avaamaan ikkunaa omatoimisesti
- Seinään kiinnitettävien älytaulujen kiinnityksessä pyrittävä huomioimaan laitteiden siivottavuus (tausta kerää pölyä ja on vaikeasti siivottava)
- kaikissa korkeissa kiintokalusteissa yläsokkeli kattoon saakka (yläpölyn minimointi). Mikäli yläsokkelia ei ole huonekorkeudesta johtuen järkevää toteuttaa, kalusten päälle sijoitetaan kiinteä vino yläsokkeli joka estää tavaroiden säilyttämisen kaappien päällä
- kalusteiden suunnittelussa tulee kiinnittää huomioita lapsen omatoimisuuteen, mittakaavaan ja käytettävyyteen (omatoimisuuden tukemisen näkökulma)
- kalusteiden suunnittelussa huomioidaan lasten omatoimisuuden tukemisen näkökulma. Osa kalusteista suunnitellaan lapsen kokoon sopivina (yksi kotialueen pöytäryhmistä)
- tekstiilimattoja ei käytetä päiväkodeissa (puhdistaminen ja eritetahradesinfektio on vaikea toteuttaa)
- Kiinteistössä lämpimän käyttöveden lämpötila, kaikista vesipisteistä mitattuna, tulee olla vähintään +50 asteista. Hanojen sekoittajat voidaan varustaa käyttäjän säädettävissä olevilla veden lämpötilarajoittimilla

5.2 Märkäeteinen/tuulikaappi

- naulakko ja avohyllyt, yksi tai useampi hylly, esim. sovelta tai vast. muunneltava järjestelmä
 - leveys 300 mm per lapsi
 - hyllyn alapuolelle tanko kuravaatteille + min. 2 kpl koukkuja per lapsi (seinälle)
 - alas 2-kerroksinen kenkäteline, jonka syvyys vähintään 30 cm (2 kenkäparia/lapsi), seinäkiinnikkeinen. Mikäli kuivausteline sijaitsee penkin alla, kuivausteline on 1-kerroksinen
 - kenkätelineen hyllyissä sähkökäyttöinen lämmitys, jotka voidaan ryhmäkohtaisesti kytkeä päälle/pois ja on varustettuna toimintaa osoittavalla merkkilampulla
 - kenkähyllyn eteen tai päälle penkki (edessä syvyys vähintään 250 mm)
 - naulakon alarakenne joko siirrettävissä tai avoin rakenne, jotta kalusteen alapinnat on

helppo puhdistaa

- lattia ensisijaisesti akryylibetonia. Erikseen sovittaessa laatoitus tai liukuestemuovimatto. Lattiamateriaali nostetaan seinälle. Ulko-ovien edustoilla mattosyvennys, sen sijainti ja koko hyväksytetään tilaajalla. Koko tilan kokoista syvennystä ei rakenneta
- Seinät laatoitetut (saumojen määrä minimoitava ► iso laattakoko)
- Vaatekaappi henkilökunnan ulkovaatteille (leveys vähintään 600 mm)
- Rst-pesuallas kuravaatteiden pesuun
 - allas varustettuna hiekanerotuskaivolla
 - altaan terävät reunat suojattu
 - altaassa harjapäinen bide -suihku
- kurapisteen lähelle käsipaperiteline (aikuisen korkeudelle)
- kurapisteen lähelle lankarokkatori
- kurapisteen lähelle saippua- ja käsidesi -annostelija (aikuisen korkeudelle)
- kuravaatteiden pesupisteen läheisyydessä oskarinoksa tai tanko kuravaatteiden kuivaamiseen
- ensisijaisesti märkäeteisen yhteyteen suunnitellaan erillinen kahta ryhmää palveleva kuivaushuone, joka korvaa kuivauskaapit
- toissijaisesti / tapauskohtaisesti, mikäli kuivaushuonetta ei voida toteuttaa, märkäeteiseen sijoitetaan kondensoiva kuivauskaappi, mitoitus 1 kpl/20 lasta, jos kuivauskaappeja on useampia, ne sijoitetaan vierekkäin. Kuivauskaapin kondenssiveden poisto, katso rakennussuunnitteluohje. Kuivauskaappien päälle ei saa varastoida tavaraa
- ilmoitustaulu (väh. 600 x 800 mm)
- pukeutumispenkki
- kura-allaskaivo
- rst-kynnyslistat
- aikuiselle mitoitettu lapsen pukemispenkki, jossa lapselle kiinnipitotanko
- lattialämmitys
- ulko-oven edessä kiertoilmapuhallin termostaatilla, vrt. LVI-suunnitelmat

5.3 Eteinen

- vaatelokerikot ja naulakot
- sijoitettuina seinänvierille 2-6 yksikön osissa tilamitoituksesta riippuen
- mielellään tehdasvalmisteisia ja vakiorakenteisia
- keskilattialle sijoitettavissa naulakoissa varmistettava niiden turvallisuus/kaatumattomuus. Naulakot voivat olla myös siirrettävissä sivuun ja varustettuja lukittavilla pyörillä
- 1 lokerikko/naulakko +yläkaappi per lapsi n. 24 kpl / yhden ryhmän eteinen, 44 kpl / kahden ryhmän eteinen. Kalusteen korkeudessa huomioitava lapsen mittakaava ja omatoimisuus
- leveys 300 mm
- alapuolelle penkki ja kenkäteline (yl. tossut), jonka syvyys vähintään 30 cm.
- suunnittelussa huomioitava lattian helppo siivottavuus.
- ilmoitustaulu ja sähköinen info-taulu
- peili
- aikuiselle mitoitettu lapsen pukemispenkki, jossa on lapselle kiinnipitotanko
- eteistilan jakomahdollisuus esim. verhoilla > verhokiskot

- verho- tms. kiskot myös lasten töiden yms. ripustamiseen
- sähköpistokkeita riittävästi, osa ylemmäksi esim. pöytätasoon, hyllytasoon tai katonrajaan
- käyttäjän langaton wlan-verkko
- ajannäyttöjärjestelmän sivukello

5.4 Wc-pesuhuone

- pyllynpesuallas vähintään toiseen tuplaryhmän wc-pesutiloista
 - asennus siten, että jommallakummalla puolella on hoitopöytä
 - vähintään kokoa 600x400x300, asennuskorkeus 900mm lattiasta (altaan yläreunan tasosta mitattuna)
 - altaan oikealle puolelle hana pitkällä juoksuputkella ja bidé -suihkulla (letkun pituus 2000 mm)
 - esim. Franke / Kalla–allas tai vastaavasti mitoitettu rst-allas
 - altaan terävät reunat suojattu esim. kumilistalla
 - seinään kiinnipitotanko altaan keskiosan kohdalle (pituus vähintään 400 mm) ja päähän jos asennetaan nurkkaan
- pyllynpesualtaan viereen sijoitettava korkeussäädettävä hoitopöytä (jaloillaan seisova, kaapin päällä oleva tai seinälle nostettava) pehmusteella vähintään toiseen tuplaryhmän wc-pesutiloista, pehmusteen päälle tulee voida sijoittaa kertakäyttöinen paperirulla
 - yksi hoitopöytä ja pyllynpesuallas kahta ryhmää kohden. Jos kahden ryhmän yhteinen wc-tila, hoitopöytä ja pyllynpesuallas sijoitetaan kaikkiin tiloihin
- lasten korkeuteen käsipaperiteline (1 kpl/ 2 allasta) ja saippua-annostelija (typpi vrt. Rakennussuunnitteluohje). Tapauskohtaisesti kiinteä saippua-annostelija voidaan korvata irrallisilla pumpullisilla saippuapulloilla (päätös tehdään suunnittelukokouksessa)
- aikuisten korkeuteen saippua-annostelija, desinfiointiaine -annostelija ja käsipaperiteline. Malli tilaajan ohjeen ja linjauksen mukainen, katso rakennussuunnitteluohje, kohta liite 1
- 1 roskalankakori (1 kpl/2 allasta)
- peili lavuaarien yläpuolelle, lasten altaissa vähintään lasten korkeudelle tai korkeampi
 - ei alakaappeja lavuaarien alle
 - huomioitava pyörätuolilasten tarpeet, jalat pitää saada vähintään yhden altaan alle.
- potille ritilähyllyt vedenkeräyshyllyllä (esim. sovela)
 - vähintään 2 x 900 mm, pottamäärä 12 kappaletta / yhden ryhmän wc, 24 kappaletta / kahden ryhmän yhteinen wc
- suihku (-nurkkaus tai suihkuallas): useampitasoisessa rakennuksessa suunnitellaan yksi suihkutila / kerros. Pienemmissä kohteissa suihkujen määrä ratkaistaan tapauskohtaisesti. Välinepidike seinään lattiakuivaimelle
- vaippalokerikot (~ 200x200x200), vähintään 12 kpl / yhden ryhmän wc, 24 kpl / kahden ryhmän wc
- wc:hin jakoseinät matalilla ovilla ja seinämillä ilman lukkoa, mutta sulkijalla. Sulkijan sijoitus siten, että se on avattavissa ulkopuolelta.
- vähintään 1 lavuaari aikuisen tasolla
- lasten lavuaarit joko matalalla tai normaalikorkeuiset altaat, jotka varustetaan käsinojallisilla porrasjakkaroilla

- lasten lavuaarien sekoittajat varustetaan lämpötilarajoittimilla
- tasoissa ei teräviä reunoja tai kulmia
- wc-istuimet normaalikorkuisia, varustettuna tukevalla käsinojallisilla porraskakaroilla. Yksi tilan istuin voi olla pienempi, mutta siitä sovitaan tapauskohtaisesti palvelupäällikön linjauksen mukaisesti
- wc-istuinien lukumäärä 1kpl / 10 lasta
- vähintään yhden wc-istuimen yhteydessä bidé – suihku altaalla
- jos suihkunurkassa on lattiasta korotettu pesuallas, tulee siinä olla irrotettava etulevy lattiakaivon puhdistamiseksi
- pienimpien lasten tiloihin 1 korkea hyllykaappi varavaatteille (väh. 500 leveä) joko wc-tilaan tai sen lähistölle
- lattiakaivot
- lattialämmitys
- lattiassa laatta tai liukuestemuovimatto
- seinissä laatta, saumojen määrä minimoitava
- ovesa ei lukkoa
- oven aukeaminen suunniteltava siten, että se voidaan pitää useimmiten auki

5.5 Erillis-wc ja inva-wc

- Erillis-wc:n ja inva-wc:n varustus Rakennussuunnitteluohjeen kohdan ”Erillistilojen suunnitteluohjeet” mukaan. WC mitoitetaan aikuisten korkeudelle
- tukeva lasten käsinojallinen porraskakara/ jakkara
- inva-wc on tarvittaessa myös henkilökunnan pukutila (voidaan tarvittaessa varustaa lukittavalla pukukaapilla). Inva-wc palvelee myös iltakäyttöä

5.6 Ryhmähuone 1 / ruokailu-askartelu

- säilytyskomerot
 - leveys 1000 + 1000
 - osa kaapeista lukittavia
- tilaa liikuteltaville tarviketarvikkeille
- rst-allastaso ala- ja yläkaappeineen
 - jätewaunut, huomioidaan kierrätys
- ryhmätilassa tulee olla erillinen käsienpesupiste. Päiväkodeissa, joissa ruokailu tapahtuu ryhmätilassa, tulee olla vesipiste ruoka- ja astiahuoltoon varten sekä juomaveden saantia varten. Vesipistettä tarvitaan myös askarteluvälineiden puhdistamista varten.
- ilmoitustaulu/kiinnityspintaa, huomioitava lapsen näkökulma (asennuskorkeus)
- valkotaulu / vapaata tyhjää seinäpintaa (AV-varustuksen tilavarauksena) sekä kiinteät kaapeloinnit liitäntäpisteineen. Pedagoginen AV- tekniikka toteutetaan jompaankumpaan ryhmähuoneeseen, tarkennetaan tapauskohtaisesti.
- verho- tms. kiskot tilan jakamiseen tai lasten töiden yms. ripustamiseen
- atk-pisteet, kiinteä atk-verkko n. 2-3 kpl työasema käyttöön, sijoiteltuna mahdollinen AV varustelu huomioiden
- käyttäjän langaton wlan-verkko

- sähköpistokkeita riittävästi, osa ylemmäksi esim. pöytätasoon, hyllytasoon tai katonrajaan
- korkeat pöydät ja tuolit. Mahdollisuus muutamaaan matalaan tuoliin ja pöytään (pienimmät lapset)
- ajannäyttöjärjestelmän sivukello

5.7 Ryhmähuone 2 / lepo-leikki

- sänkykaapit: sänkyjä suunnitellaan enintään noin 90%:lle koko yksikön lapsimäärästä.
 - suunnitellaan kaksi lepoaunetta, joissa sänkykaappeja 9+9 kappaletta, eli yhteensä 36 sänkyä per kaksi ryhmää. Sänkyjen jako kahteen tilaan voidaan toteuttaa tarvittaessa toisellakin tavalla (asiasta sovitaan suunnittelukokouksessa)
 - tiloihin suunnitellaan kuitenkin tilavaraukset päiväkodin rakenteellisen mitoituksen mukaiselle sänkymäärälle, huomioidaan myös taustaseinän rakenteessa
 - väliin välikaapit, kaappi lukittava
 - ei irrallista porrasaskelmaa
- ilmoitustaulu/kiinnityspintaa
- valkotaulu / vapaata tyhjää seinäpintaa (AV-varustuksen tilavaraus) sekä kiinteät kaapeloinnit liitäntäpisteineen. Pedagoginen AV- tekniikka toteutetaan jompaankumpaan ryhmähuoneeseen, tarkennetaan tapauskohtaisesti.
- verho- tms. kiskot tilan jakamiseen tai lasten töiden yms. ripustamiseen
- atk-pisteet, kiinteä atk-verkko n. 2-3 kpl työaseman käyttöön, sijoiteltuna mahdollinen AV varustelu sekä valvojan paikka huomioiden
- käyttäjän langaton wlan-verkko
- sähköpistokkeita riittävästi osa ylemmäksi
- paikka nojatuolille ja lukuvalolle
- kaikissa korkeissa kiintokalusteissa yläsokkeli kattoon saakka (yläpölyn minimointi). Jos tilan korkeus ei mahdollista yläsokkelin rakentamista, korkeiden kaappien ja yläkaappien päälle rakennetaan eteenpäin kallistuva vino osa, joka estää tavaroiden säilyttämisen kaapin päällä ja helpottaa siivousta

5.8 Pienryhmähuone

- säilytyskomerot, leveys n. 1000, osa lukittavia, mahdollisesti irtokalusteina erikseen sovittaessa
- ilmoitustaulu / kiinnityspintaa
- kiinteät atk-pisteet riittävästi sekä käyttäjän langaton wlan-verkko
- sähköpistokkeita riittävästi

5.9 Aula / ruokasali

- atk-pisteet, n. 2-3 tai enemmän
- sähköinen infotaulu
- kiinnityspintaa
- ruokapöydät ja tuolit, jos aula toimii ruokasalina
- jakelulinjasto tapauskohtaisesti. Pyritään sijoittamaan tilasyvennykseen, joka on erotettavissa muusta tilasta
- oleskeluryhmät tapauskohtaisesti vrt. kerhotoiminta
- sähköpistokkeita riittävästi

- varaus AV-varustukselle sekä kiinteät kaapeloinnit liitäntäpisteineen
- kiinteät atk-pisteet, n. 5kpl / 100m2.
- käyttäjän langaton wlan-verkko, huomioiden iltakäyttö
- ajannäyttöjärjestelmän sivukello
- käsienpesupiste

5.10 Sali

- puolapuut, lukumäärä salin koon mukaan / vähintään 2 kpl. Puolapuut voivat olla osa puolapuunäyttämöä
- koripalloteline
- peilit, huom. suojaus ja turvallisuus
- atk-pisteet riittävästi, kiinteä atk-verkko n. 2-3 kpl työaseman käyttöön
- käyttäjän langaton wlan verkko, huomioiden iltakäyttö
- sähköpistokkeita riittävästi
- valaisimet suojattu verkolla tai urheilutilan valaisimia
- joustolattia
- pimennysverhot, huomioidaan myös av-suunnittelussa
- Tila varustellaan tarpeen mukaisella esitystekniikalla (esitysäänentoiston, esitysvaistus ja av-tekniikka (valkokangas ja dataprojektori), huomioiden erilaiset tarpeet kuten iltakäyttäjät ja yksikön omat tarpeet. Esitysäänentoiston siirrettävälle räkille tulee huomioida säilytystila ja sen vaivaton siirto saliin käytettäväksi. Tekniikan vaatimat kiinteät kaapeloinnit liitäntäpisteineen on huomioitava suunnittelussa
- ajannäyttöjärjestelmän sivukello
- näyttämön luiska
- kiipeilyseinä
- köysikisko köysineen

5.11 Monitoimitila 1

- atk-pisteet riittävästi, kiinteä atk-verkko n. 2-3 kpl työaseman käyttöön
- käyttäjän langatoman wlan verkko huomioiden iltakäyttö
- sähköpistokkeita riittävästi
- AV-varustus, Interaktiivinen näyttölaite, tarkennetaan tapauskohtaisesti. Tekniikan vaatimat kiinteät kaapeloinnit liitäntäpisteineen on huomioitava suunnittelussa
- ajannäyttöjärjestelmän sivukello
- ilmoitustaulu/ kiinnityspintaa
- pimennysverhot

5.12 Monitoimitila 2

- rst- pesupöydät ala- ja yläkaappeineen
 - jätevaunut
 - osa yläkaapeista lukittavia
 - 1000 aikuisten korkeudella
 - 1000 lasten korkeudella

- laminaattityötasot
 - osa aikuisten korkeudella
 - osa lasten korkeudella
 - alla jalkatilaa
 - ei teräviä ulkokulmia
 - rst-jalat
- kalustevälilaatoitus / rst-levy / tms.
- liukuestemuovimatto tai vastaava
- atk-pisteet riittävästi, kiinteä atk-verkko n. 2-3 kpl työaseman käyttöön sekä käyttäjän langatoman wlan-verkko
- pistorasioita riittävästi eri korkeuksille
- ajannäyttöjärjestelmän sivukello
- lattiakaivo

5.13 Pienkeittiö

- ylä- ja alakaapisto
 - jätevaunukaappi
 - kaapit ja laatikostot lukittavia
- rst-allastaso ja vesipiste
- laitteet
 - liesi (turvaliesi)
 - mikroaaltouuni
 - jääkaappi-pakastin
- Kiinnityspintoja
- Tila tulee olla lukittavissa

5.14 Henkilökunnan tilat

5.14.1 Toimisto ja henkilökunnan työtilat

- normaali työtilavarustus
- kiinnityspintaa/ilmoitustaulu
- joko työtilaan tai lähistölle tilaa kopiokone/tulostimelle
- AV-varusteet, neuvottelu-, tauko- ja asikaspalvelutilat, tarkennetaan tapauskohtaisesti. Tekniikan vaatimat kiinteät kaapeloinnit liitäntäpisteineen on huomioitava suunnittelussa
- kiinteät atk-pisteet riittävästi sekä käyttäjän langaton wlan-verkko
- sähköpistokkeita riittävästi
- ajannäyttöjärjestelmän sivukellot neuvottelu- ja taukotilaan

5.14.2 Sosiaalitilat

- yhteinen pukutila naisille ja miehille. Tilan yhteyteen sijoitetaan wc-tilat ja suihkutilat jossa voi vaihtaa vaatteet
- lukolliset pukukaapit kaikille henkilökunnan jäsenille + varaus vähintään kahdelle ylimääräiselle kaapille

- ilmoitustaulu
- peili
- vaatenaulakko ulkovaatteille
- pyyhekuivaustelineet
- suihkutilassa, suihkuverhokisko ja –verho tai suihkuseinäkkeet
- vaatekoukustot
- saippua-annostelija
- wc-tilojen varustus vrt. Rakennussuunnitteluohje
- kiinteät atk-pisteet käyttäjän langattomalle wlan-verkolle
- sähköpistokkeita riittävästi
- ajannäyttöjärjestelmän sivukello

5.14.3 Siivoustilat

- vrt. Rakennussuunnitteluohje / Erillistilojen suunnitteluohjeet
- ammattikäyttöön tarkoitettu mopinpesukone ja tarvittaessa kuivausrumpu vierekkäin jalustalla (ergonominen korkeus). Myös torniasennus mahdollinen. Pyykinpesukoneessa sekä kuivausrummussa tulee olla pikahjelmat sekä lämpötilan säädön mahdollisuus
- aikuisten korkeuteen saippua-annostelija, desinfiointiaine -annostelija ja käsipaperiteline. Malli tilaajan ohjeen ja linjauksen mukainen, katso rakennussuunnitteluohje, kohta liite 1
- atk-pisteet työtasoille, n. 1-2 kpl työaseman käyttöön sekä käyttäjän langaton wlan-verkko
- sähköpistokkeita riittävästi työtasoille
- siivoustila tulee olla lukittava

5.14.4 Tekstiilihuoltotila

- liinavaatekomerot
- puhtaalle ja likaiselle pyykille erillinen säilytysmahdollisuus (likaisille liinavaatteille tilavaraus rullakoille), eivät saa sijaita lähellä toisiaan. Likaisen pyykin säilytyspaikan yhteyteen ilmanvaihdon poisto
- tilassa vesipiste ja rst-allas, koko noin 600x400x250mm, malli esim. Franke / Kalla–allas tai vastaava
- vesipiste- ja viemäriveraus sekä sähköpistoke pyykinpesukoneelle ja kuivauskaapille/-rummulle
- sijainti mahdollisimman lähelle huolto-ovea
- päiväkodin pestävä pyykki voidaan pestä puhtauspalveluntuottajan pyykinpesukoneessa tai pyykki toimitetaan pesulaan
- mikäli päiväkodin pyykki pestään siivoustuottajan pesukoneessa siivoustilassa, pitää olla riittävästi tilaa, jotta kontaminaatio likaisista siivousvälineistä estetään
- yksityisen palveluntuottajan päiväkodeissa täytyy tehdä selvitys puhtauspalvelun järjestämisestä kohteessa ennen toiminnan aloittamista
- atk-pisteet työtasoille, kiinteä atk-verkko n. 1-2 kpl työaseman käyttöön sekä käyttäjän langaton wlan-verkko
- sähköpistokkeita riittävästi työtasoille
- tekstiilihuoltotila tulee olla lukittava
- työtaso

5.14.5 Varastot

- varastojen hyllyt säädettäviä vakiohyllyjärjestelmän hyllystöjä esim. Sovella
- liikuntavälinevarastoon mattotelineet, ritiläkorit ja koukustot
- sähköpistokkeet

5.14.6 Keittiötilat

- toteutetaan pääsääntöisesti ns. palvelukeittiönä
- keittiökalusteet ja -laitteet suunnitellaan Pirkanmaan Voimia Oy:n ohjeistuksen mukaisesti. Katso erillinen ohje "Keittiöiden suunnitteluohjeet".
 - kalusteet vakiomallisia rst-kalusteita
 - lattia akryylibetonia tai vast., nostettu seinälle
- atk-pisteet toimistoon ja työtasolle, kiinteä atk-verkko n. 2-3 kpl työaseman käyttöön sekä käyttäjän langaton wlan-verkko
- sähköpistokkeita riittävästi toimistoon ja työtasolle
- säältä ja ilkivallalta suojattu lukittava laatikkovarasto
- keittiön ulko-oven ja tuulikaapin oven yhteyteen ovikello tai kuvallinen ovipuhelin
- päiväkodin huoltoliikennettä ei saa järjestää keittiötilan läpi, vaan rakennukseen suunnitellaan erillinen reitti huoltopihalle
- ajannäyttöjärjestelmän sivukello

5.14.7 Jätehuolto

- sijoitus huoltopihalle, katso myös kohta 3.2.
- suunnittelussa huomioidaan myös sisäinen jätehuolto, eri jätejakeiden osalta
- jäteastiamitoitus Pirkanmaan jätehuollon ohjeiden mukaisesti
- jäteastiat yleensä maahan upotettavia syväkeräimiä
- jäteastiat tai erillinen jätetila pääsääntöisesti lukittavia

5.14.8 Tilalukitus, -suojaus

- tapauskohtaisesti ulko-oviin, keittiötilojen ja iltakäyttöä rajaaviin oviin ohjelmitava lukitusjärjestelmä; timecon-lukitus, iloq tai vastaava. Iltakäytön osalta tulee huomioida mobiilitunnistukseen myöhemmin valittava laitevalmistajan tarpeet
- Lukitusratkaisun pitää tarvittaessa pystyä integroimaan käytettävään tilojen varausjärjestelmään (tilojen omatoimikäyttö)
- kaikkien muiden tilojen oviin mekaaninen lukitus, sisällä pääsääntöisesti painikelukko
- wc-tiloihin normaali wc-lukitus (aikuisten / henkilökunnan wc-tilat)
- hätälukitus rakennuksen ulko-oviin. Laukaisun ja palautukset sijainti ja toiminta tarkennetaan tapauskohtaisesti.
- avainsarjat pääsääntöisesti
 - yleisavain / huolto
 - johtajan huone
 - henkilökunta
 - keittiö
 - iltakäyttäjät tapauskohtaisesti

- kuvallinen ovipuhelin ryhmien ulko-oven yhteyteen
- kameravalvonta ja rikosilmoitin rakennussuunnitteluohjeen ja sen liitteiden mukaisesti
- kattava osoitteellinen paloilmoitinjärjestelmä
- kattava turvalaistusjärjestelmä
- kattava yleisäänentoistojärjestelmä. Järjestelmän toteutus paloilmoitinjärjestelmän palokelloja täydentävänä osana poistumishälytys- ja turvakuulutusjärjestelmän vaatimusten mukaan
- ulkoalueilla estetään asiattomien katolle pääsy (kiipeämisen esto kattotikkaissa, ym.)

